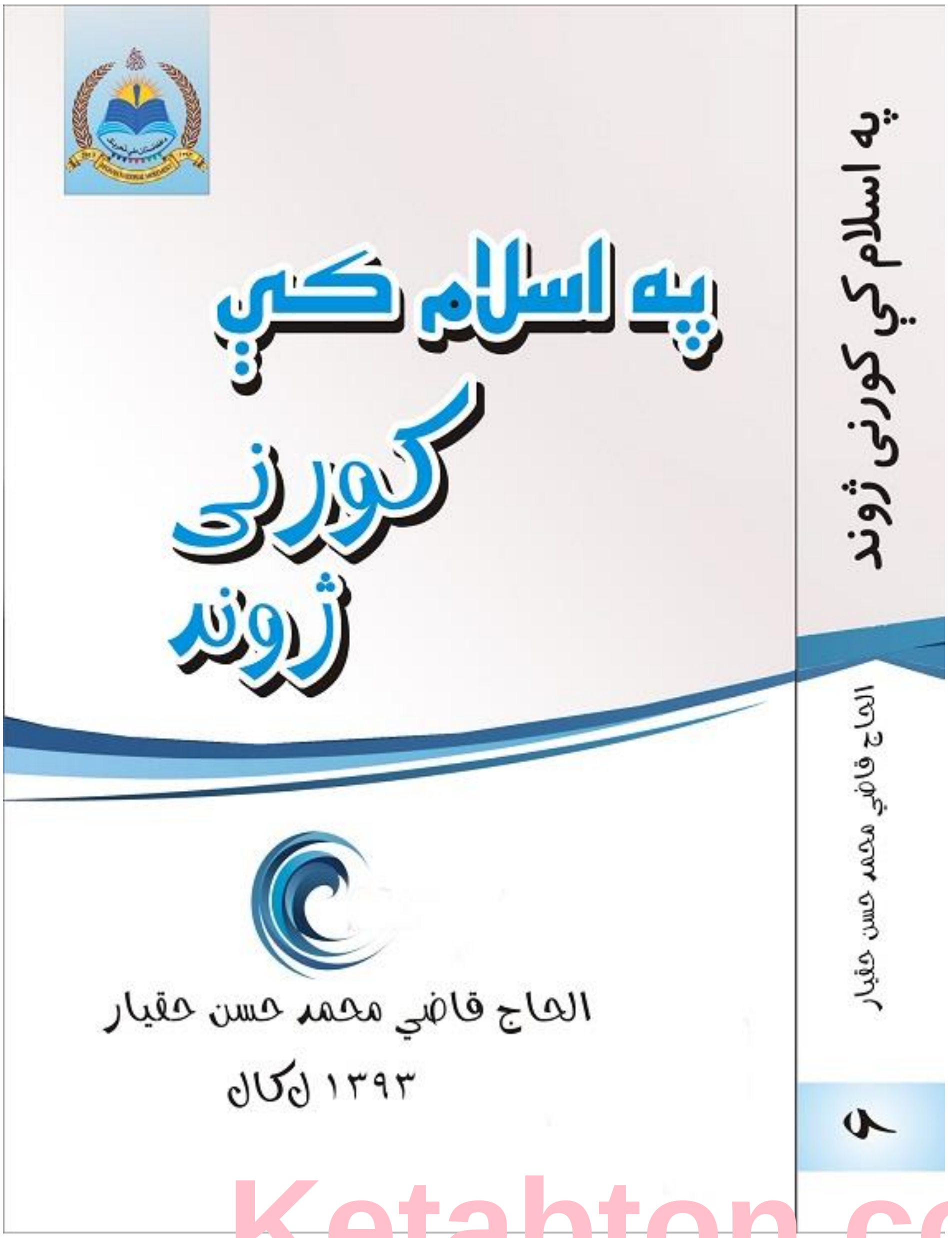

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلي، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وټېپیله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله
په درناوي
د افغانستان ملي تحریک
فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به څکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادیبان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز څرنګوالي سره بې اړیکی نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴کاله وړاندې او په وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خو دا چې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کیږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ.

په کتاب مو ځکه «کورنۍ ژوند» نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د «د کورني» مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غوارم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو.

په پای کې له محترم رفیع الله روشن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمدافضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویبښ اوسترګوراوسي‌ځاست پوه استادمحمداسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښووني کړېدي.

په درنښت

محمدحسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف: د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکی چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر: جلد ۲ ص: ۱۸۳.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخیستلو لپاره جایز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو یا د هغوی د وکیلانو لخوا ترسره او اجرا کېږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مېړه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[1]

۱. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[2]

د حنابله و په نزد

دا یو تړون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحیح کېږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تړولو تړون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکېږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

---

[1] بدائع الصنایع

[2] حاشیة الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په یو روایت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روایت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقیقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالیږي یعني کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[۱]

دلایل یې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء : ۲۲

یعنې : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

یعني چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ایت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی یې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

یعنې : (بیا که چیرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

یعنې تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته یې بل میړه وطي نکړي.

رسول اللّٰه(ص) فرمایي : (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[۲]

---

[۱] المبسوط ، بدایع الصنایع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختیار شرح المختار .
[۲] صحاح الستة مګر بخاري نیل الاوطار او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : يعنې له حايضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکيه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[1].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[2]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[3]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعنې د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[4]

---

[1] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[2] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[3] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[4] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وايي چې: (حتی تنکح زوجا غیره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حدیث کې راغلې ده: (حتی تذوقي عسیلته و یذوق عسیلتک).[1]

یعنې: (تردې چې وخکې ته خوند د هغه (سړي) او وخکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسیلة لاخر و یذوق عسیلتها).[2]

یعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وخکې خوند د بل او وخکې هغه خوند د دی (عسیله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند یې له شهدو سره تشبیه کړ).

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحیح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی یې نه حرامیږي او که له پلار سره یې صحیح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی یې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمایي: (ولدت من نکاح لامن سفاح)

یعنې: (زه له صحیح نکاح څخه پیدا شوی یم له بد کارئ څخه پیدا شوی نه یم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځایونه وګورو نو جوتیږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

[1] متفق علیه.
[2] ابوداود.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستابچې دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[1]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

[1] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به يې نيول.[۱]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به يې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پايښت يوازينۍ لاره ده او د نارينه او ښځې د فطري غوښتنو د سرولو خورا غوره او سپېڅلې ذريعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمينان او هوساينه ور په برخه کېږي او هره تولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي يې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو خخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډايئ) لامل ده او د ميني محبت پېژند ګلوۍ حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرايض د نورو ژويو په څېر پرته له کوم قيد او شرطه ، هرچا سره چې خوښه يې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نيکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [يا معشر الشباب من استطاع منكم الباء فليتزوج فانه اغض للبصر واحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء].[۲]

يعني : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځايه

---

[۱] الانكحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.
[۲] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونيسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصيتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النکاح من سنتی فمن لم يعمل بسنتی فليس منی).[۱]

يعنې : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی).

نکاح په ديني او دنيوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء ليکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمايي : (تناکحوا وتوالدوا و تکاثروا فاني اباهي بکم الامم يوم القيامة).[۳]

يعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قيامت په ورځ په نورو امتونو وياړم).

همداراز فرمايي: کله مو چې د يوې پردۍ ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړيکو غوځولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضي الله عنه له

---

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدير.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغير للسيوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمایي: (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو تري هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمایي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

یعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پیدا کړي یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته).

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډېرې سترتیاوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د بېړۍ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

یعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن یئ د هغوی لپاره).

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستونمانتیاوې پیدا کېږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نیویارک کې د اروایي روغتون رئیس ډاکټر(هافلبرګ) وایي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعودؓ وایي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ویې ویل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ویده شم.[1]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو څخه څرګندېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر باید یوې خواته وانه چول شي او خلک باید دا مذهبي او ټولنیز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو څخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمین هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه یې وغواړي پوره کړي نو دلته انانیت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پیدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پیدا کېږي همدا راز د راتلونکي کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربیه.... به یې چا پر ذمه اخیستله ؟

نو اسلامي شریعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پیدا کړله.

هـ : د نکاح حکم

[1] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شیخ بن محمد سلیمان وایي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وایي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه یې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت یې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځینې یې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه یې غالبه وي، د ښځو خواته میلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځینې نور فقها وایي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلایل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

یعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقى الابحار.
[۲] الاختیار شرح المختار.
[۳] الوجیز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الکبیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

یعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېږه نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئیانو او وینځو څخه.)

پدې ایتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو یې چې په خلاف دلیل پیدا نشي د فرضیت لپاره وي او دلته هېڅ دلیل نشته دی.

الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې: (مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حیایي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او د بر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري. ځیني وایي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت یې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وایي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وایي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

---

[1] المغني، شرح الکبیر، الوجیز او حاشیة العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعنې: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې : ابن مسعود رضي الله عنه وايي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعید بن جبیر رضي الله عنه ته وویل : واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وايي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي : زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ......بخاري.

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.

[2] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنۍ نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابهؓ داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعني : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي).

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيی(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران :۳۹.

يعني : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايي : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران :۱۴.

يعني : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.
۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وړه نه وي مگر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېرى وکړي.
۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وړه هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.
۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وایي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]
دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.
سید ابوالاعلى مودودي(رح) وایي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټگان او غداران دي.
نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانگړی اهمیت ورکړل شوی دی.
نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنگه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټگر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.
په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.
په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه گڼلی شوه.
هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وایي.[2]

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.
[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بې نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره یې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمایي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویارم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویارم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمایي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[3]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغیر امام السیوطي.

[2] ابوداود.

[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

www.melitahrik.com 0777 400 116

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې ښه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېړه د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زموږ د نني جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دې مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډون کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبايې لور يا خور ته ځوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتيب له خپل قوم ځخه پرته بهر بل چاته خور، لور يا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: ﴿وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ﴾ البقرة. ۲۳۵

يعني : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وواياست خطبه (د نکاح پيغام) د دې ښځو او که ويې ساتئ په خپلو زړونو کې

د نکاح په غرض د يوې نجلۍ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وايي.

په جاهليت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه يو مخيزه رد کړل ښځې ته يې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهليت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقيما بې له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) ځخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[1]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به يې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړانديز حضرت ابوبکر صديق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم ځخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تميز

[1] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریبې زید سره وکړله.[۱]

ځوک چې د چا خور، لور یا... وغواړي او د نکاح پیغام ورولېږي، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د ورورۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا ځخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګېري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وایي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم خو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت، ما ورته وویل چې، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې موګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاځېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي؟ ما ورته وویل چې قربان! ماته به ځوک خپله خور یا لور څه راکړي، زه خو دوه درهمه هم نه لرم؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم، ماښام چې کور ته لاړم، روژه وم، روژه مې ماته کړه، لمونځ مې وکړ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې ځوک یې؟ هغه

---

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل سعید یم ما خپل خیال او خاطر ته څوسعید نومي راوستل او سعید بن مسیب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلویښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې لید ، فکر مې کاوه چې له خپلې وینا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ویل چې قربان زه به درغوښتی وم ، هغه راته وویل چې ته د بر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وویل چې امر کوئ هغه را ته وویل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه یوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته یې څوک ولاړه ده ، هغه یې دروازې ته ننو یستله او خپله بېرته ستون شو ، بیا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني یې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېځلې پېغله د سعید بن مسیب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خلیفه عبدالملک بن مروان خپل زوی ولیعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څو څو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وویل چې دنکاح په غرض دیوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وایي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا یو بل ځینې بېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول:

۱. تصریح: له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووایي: زه له تا سره واده کول غواړم، او ټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه او فحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعني دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته ووایي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،د دې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لور ته وفرمایل: (اذا حللت فاذ نیني)

یعني: کله چې حلاله شوې (نکاح درته روا شوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعني: ځان په هکله دې موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ښځه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل: ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وینې.[1]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[1]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساينې خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې و ګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوی حکمت دی نن سبا داسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ئ‌ېو بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبه رضي الله عنه ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

---

[1] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدكم المراة.فلاجناح عليه ان ينظره منها اذاكان ينظره اليهالخطبة وان كانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسو څخه چا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نو هېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدكم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي اوکولی شي، چې هغه وګوري ،نودا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو روایاتو څخه جوتیږي ،چې دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل جائزدي او د نجلۍ کورنۍ هم باید په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد یوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وايي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،اوکه نجلۍ اجازه ونه کړله ،نوکتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وايي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شیعه وايي : دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نيل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عياض وايي : داکتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي ،نوترڅوهغه ځواب ورکړي ،یایې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاته یې غو ښتل حرام دي خونن سباډېر داسې لیدل شوي ،چې دیونجلۍ په سرغتې غتې دښمنۍ پیداشوې وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځینې خولا د نجلۍ کورته ګوابښ هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .داپه اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي : (لايبيع احدکم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

یعنې : بیه دې نه کوي یو له تاسو هم دخپل مسلمان وروربه بیه اوخطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل ورورپر خطبې.

مطلب داچې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه ؛ترهغه چې یایې غوښتونکی پرېږدي اويا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روایتونه شته چې نه یوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې یومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وينا مخالفت به يې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه يې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشورى او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې يا يې موافقه راغلله يانه او دخطبې فسخه که دهلک له خوا څخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ايجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اوداد نکاح لپاره يوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ور نه وي.

و:پر يوه جاهليت نيوکه

يوبل جاهليت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه يوه ټوټه يا ګل ورکړي ،بيا پرته لدې چې شرعي ايجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند يوځای کېږي داد ستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.يوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځينو عياشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې يې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحيحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په يوازيتوب کې ورسره يوځای کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو!!هيوادونو کې له څوکالو راهيسې راپيل شوی دی.خوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګري (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندې له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خوا وي اوکه دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظو صحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،او دملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده: (وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب: ۵

یعني : (او هغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل دا چې که دادنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خودي..[۱]

امام شافعي(رح) وايي چې دنکاح او تزویج له کلمو څخه پرته نکاح په نورو کلمونه صحیح کېږي.[۱]

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي اوکه څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واورې او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکیلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح روا ده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[1] بدایع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهـورو علماووشـافعي، مالک،احمـد بـن حنبـل اوشـاه ولـي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولي والله دهلوي وايي ښځې تـه روانـه دي چې لـه ولـي څخـه پرتـه دخپلې نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي لـه خپل سيال څخه پرته لـه بل چاسره نکاح وکړي او قـوم تـه يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبيا خود احنافو په نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

ىعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوی ورسېږي اخرد مودې خپلې تـه پس مه منع کوئ تاسودوی لـه دې څخه چې پـه نکاح بـه واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

ىعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويـاعفوه وکـړي ،هغـه څوک چې پـه لاس کې يې غوټـه دنکاح ده.امـام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي
[۲] احکام القران قرطبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې توګه ايتونوکې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.

رسول الله(ص) فرمايي :لا نکاح بغير ولي. دارقطني

يعني:له ولي پرته نکاح نه ده صحيح.

(ايما امراة نکحت بغيراذاوليها فنکاحها باطل قالهاثلاثا)[1]

يعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وويل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سيال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلايل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِيَ أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

يعني :اوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشريعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

يعني :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شريعت مطابق.

---

[1] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبكرتستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

یعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي ځنې اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنكح الثيب حتى تستامرولاتنكح البكرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

یعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دې په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

یعني :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخوېندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار ځخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلې د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

---

[۱] مسلم اوترمذي
[۲] دارالقطني.
[۳] ابوداود

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا او د جبر ريکارډ مات کړم او مسلمانانې خويندې په دې وپوهوم چې پلرونه يې د لور ګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو امام ابو حنيفه(رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي او د ښو او بدو تميز وکولی شي خپله ګټه او تاوان وپېژني نو شريعت هغه ته د خپل مېړه د انتخاب بشپړ حق ورکړيدی ،او هېڅوک يې د خپلي خوښي (مرضئ) خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

يو له هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دا دی چې ولي ښځه چې چاته يې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه د مال يا څاروي خپل شخصي ملکيت ګڼي ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او ډېر داسي کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسر د کور شخصي ملکيت او شتمني بلل کېږي بل چاته ورکول يې د هغه د وژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسر په کور کې ځلمی وجود و نلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي تر څو کوم کوچنی بالغ شي او هغه ورته په نکاح کړي او که طفل هم نه وي نو بيا ناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي او د خُسر په کور کې د وينځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر موليدلي چې ښځه د خپلې ارادې او طبيعت پرخلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې يا ځان وژلی يا يې تېښته او فرار کړی او يا يې نور اخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

---

[۱] الاختيار لتعليل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده «راتلونکې» ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :«ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة»[1]

یعنې: او له نښو دده دادي چې پیداکړې یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني.»

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق ومومي د دې له پاسه هره ورځ دمېړه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

---

[1] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبيعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمايي چې په نکاح کولو کې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواړه اوترخه ليدلي وي اوپېغلې ته که حياورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی يې هم کافي دی اوکه هغه په چيغو چيغوژاړي اويا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحيح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه يې هم ناخوالو ،تاوتريخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دايجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمايلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[1]

يعنې :نه ده صحيح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانو په حضورکې.

او مالکيان وايي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په تړون خبر شي.[2]

ددوی په نزد له شاهدانو څخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانو حضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[3]

---

[1] دارلقطني.
[2] بدائع الصنائع،فتح القدير،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.
[3] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة الاهدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرڅخه پرته نکاح نه صحیح کیږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء: ۲۴

یعنې: او حلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې ښځه دي چې طلب به کوئ تاسود هغوی په مالونوخپلو سره.

دامام شافعي(رح) او حنابله و په نزد مهرمستحب دی نوکه چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم رواده.

اومالکيان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

یعنې: ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء: ۲۴

یعنې: نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شویدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده اوزياته اندازه يې ټاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سيي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصيل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګاني وي اوورته وایې چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحیح او نافذ عقد

پر صحیح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی وي، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه وي نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه، جامه او د اوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه یې وي نو د دوی تر منځ به له مساوات، عدل او انصاف څخه کار اخلي.

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زیان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شریعت ورته مباح کړی وي.

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شریعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تادیب ته به غاړه ږدي، تر څو چې خاوند د شریعت حدود مراعات کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زیږیږي .

۲. ترڅوچې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یاعیسوي) نویو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتیږي .

۴. هریوته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض اونفاس) وجودونلري.

۵. په هریو لازم دي چې له بل سره دژوند دچارو په سنبالولو کې له خپل قدرت اوتوان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقددی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعني که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذدی لکه مر یی یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکي کوچنۍ او یا معتوه وي یا دازادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنژدې ولي په شتوالي کې لېرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړې.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجازې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړنو داعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارینه باندې کوم شرط ندی اینښودل شوی له هر چا سره چې نکاح یې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

١. داچې خاوند یې سیال وي.

٢. چې مهر به یې له مثل څخه کم نه وي.

نوکه لدې شرطونو څخه یو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه یې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه یو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي یا په بائن طلاق کې دیوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.یا د پنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،یا د وینځې نکاح په اصیلې باندې شوې وي ،یا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو باید ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته یې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د بېلتون له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي یعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که د عقد په وخت کې یې مهر ټاکلی و نو له ټاکلې اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر یې ټاکلی نه و، نو له مهرمثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به یا مهر لازم وي او یا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه یې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صیغه کې یې نقصان (کمښت) یا څه عیب پیدا شي، یا د انعقاد له شرطونو څخه یو شرط کم وي، نو د انکاح باطله ده لکه موقتي نکاح یا چې عقد کوونکي دواړه لیوني وي، یا یې یو لیونی وي، یا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو په دې نکاح هیڅ اثرات نه مرتبېږي. د دې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه میراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل یې کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کومو ښځوسره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، یوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نودحرمت لاملونه (اسباب) یې څلور دي.

۱. محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: دسږي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

يعني: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

اود نیاګانونکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: دسږي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

يعني: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وریره ،خورزه، د وررولور اود خور لور اود هغوی اولاد ، برابر خبرده که خوریاوررسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وایي [یحرمه جمیع نساء القرابة غیرولدالعمومة والخؤ له].[1]

یعني: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اویاد تره اوماما څخه.

---

[1] الانکحة الفاسدة نقل له حاشیة الشرقاوي څخه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود وررلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوڅښلوته وايي.[1]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنی :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب].[2]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[1]

[1] الميزان للشعراني

[2] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايهً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې حرام دي په تي رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب).[۲]

يعنې:حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[۳]

يعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تی ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد يې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غير له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه يې ماماګان ، خويندې يې خاله ګانې اودهغه خاوند يې پلار وګرځېد د پلارلورګانې يې خويندې ،او زامن يې ورونه ، ورونه يې ترونه،خورګانې يې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره يې ګرځي.خو ځينې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه يو درضاعي ورور خپله مورده يعنې که يوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنيان ديوې دريمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د يوې ښځې له تيو څخه يې شيدې رودلې دي ،خو بيا هم ديو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[۱] متفق عليه.
[۲] بخاري.
[۳] بخاري.
[۴] تحفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او يو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا يو سړی يو زوی لري ،او بل سړی يوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[۱]

په لنډ ډول دې ته يوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې او دهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،يعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع يوازی په همدې کوچني حرام دي او ددې کوچني په مور او پلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه او دهغې د اصولو او فروعو حرمت يوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او. . . سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جايز ده ،يعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شيدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه يوه سره واده وکړي.

په شيدو د تحريم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وايي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شيدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شيدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شيدو څخه حاصلېږي چې ماشوم يې په لمړيو دو و کالوکې

---

[۱] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځښنې ،.نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅوکالوکوچنی ديوې ښځې شيدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنيفه(رح)) وايي داموده دکوچني د عمر لومړنی دېرش مياشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او بېلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړی نېټه تاکل شوې ده بل ځای فرمایي : [لایحرم من الرضاع الاماکان فی الحولین] .[۱]

یعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شیدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه یوه څاڅکي سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ایت مطلق راغلی دی.[۲]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي یعنې چې ماشوم تی وروي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله یې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[۳]

---

۱ دارالقطني شرح الکبیر اوکشاف القناع.

۲ بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدین او بدایة المجتهد.

۳ المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[1]

او هغه حدیث چې د عباس رضی الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یو کش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[2]

اود سالم په هکله د سهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[3] د حنابله وپه یو قول اود ابي ثوراو ځینو صحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعني د عباس رضی الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یو کش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویو ځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نو حرمت ثابتېږي.[4]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه ټاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعني او ستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوې.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[5]

---

[1] مسلم اوابوداود.

[2] مسلم.

[3] موطا امام مالک.

[4] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.

[5] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الرایة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره ځوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوډ برنه دي یادشوي.

ابن مسعود ،ابن عباس اوحضرت علي رضي الله عنه وايي : (قليل الرضاع وكثيره سواء).[1]

یعنې : درضاع لړاوډ بر برابردي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې يوکش رودل هم حرمت ثابتوي.[2]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] ترمذي جلد : ۳.

[2] دارالقطنی اوبدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نور څه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نو که دښځې شیدې ډېرې وي نو داحنافو په نزد حرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهېدونکي شی ډېرو ،نو حرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوندشو، اوکه برابرې وي اوپه اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شیدې له بهېدونکې شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتیږي ،لږې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وایي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکې شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

www.meljtahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمايي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعني: او مور ګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي او اجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچني تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نورو په انډول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زیږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژر دا کار وکړئ او ژر یې پېل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوی او داد کوچنې په هاضمه کې توپیر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلي شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور دشیدو له لومړیو اوګټورومو ادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر ځلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوې دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وايي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تې ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماوو په نزد دې ته هیڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وايي څرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وايي چې اجوره یې نشته ده .لومړۍ ډله وايي چې ددې د زوجیت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړۍ بالکل ختمه وه نودې کې هیڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمایي: ﴿فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ﴾ الطلاق: ٦

یعنې: او که چېرې یې شیدې ورکولې ستاسې لپاره، نو ورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

او که ښځه پردۍ وه، نو په هرحال د اجورې مستحقه ده.

۳. محرمات د مصاهرت (خسر ګنۍ) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

۱ د ښځې اصول: لکه د خپلې مېرمن مور، نیاګانې، که څه هم پورته وي.

د مېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] او مورګانې د مېرمنو ستاسې.

او نیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی د ښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمایي: (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نو که له هغه سره یې کوروالی وکړ، او که ویې نه کړ نو د هغه د مور نکاح ورته حرامه ده.[۱]

۲. د ښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي، د هغه اولاد لکه پرکتې (د ښځې لورله بل مېړه څخه) او د هغې لورګانې او نمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمایي: ﴿وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

[۱] ترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء۲۳

یعنې :او ستاسو پرکټۍ انې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسو له هغو ښځو پیدا وي چې تاسو ورسره کوروالی کړی دی

او که تاسو ورسره کوروالی نه وي کړی نو بیا په تاسو څه ګناه نشته .

او د څلور واړو امامانو په نزد د (في حجورکم) قید ته هېڅ اعتبار نشته، یعنې که پرکټۍ له ده سره ونه او سېږي نو بیا هم حرامه ده.

۳. د زوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) او ښځې د زامنو ستاسو هغه زامن چې ستاسو له شاګانو څخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې د زوی کوروالی هم شرط نه دی او د رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خو ابن تیمه او ابن قیم جوزي د رضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. د پلار ښځې (میرې) ، د نیکونو ښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ۲۲.

یعنې او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسې پلرونو او له نکاح څخه غرض د ټولو فقهاء په نزد عقد دی.

۵. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زنا سره د حرمت مصاهرت (د خسرګنۍ د حرمت) په هکله فقهاء مختلفې نظریې لري :

---

[1] زادالمعاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمداوامام ابوحنیفه(رح) وايي : زنادواده په څېرده نوچاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لوراولمسیانې هغوته پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نیکونو، زامنواونمسیانوهغوداښځه حرامه ده ۲. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عایشې،عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا،مجاهد، سعیدبن مسیب ، سلیمان بن یسار، ثوری، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابوحنیفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی ،چې لېرې والی اوشړلو ته یې وايي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

۱ المبسوط، بدايع الصنائع نيل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي على مختصرخليل،شرح الكبيراوالمعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي على مختصر خليل اوشرح الكبير

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الكبير

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به د ښځې له مېړه څخه وغواړي، چې څلور ځله ووايي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اويا دا حمل يې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وينا کې له رښتونو څخه يم او په پنځم ځل دې وايي چې پر ما دې د الله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه يم او که ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلور ځله د هغه شهادت رد کړي او وبه وايي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وايي چې پرما دې د الله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتينو څخه وي الله(ج) فرمايي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

يعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي ديوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې بېشکه خامخا له رښتيا ويونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) بېشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ويونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي دا ښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې بېشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ويونکو څخه دی او پنځم شهادت (داسې ده چې) بېشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دا مېړه زما) له رښتيا ويونکو څخه.

www.meltanik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له ځلورځله شهادت وروسته هر يو ته وعظ او نصيحت وکړي او له الله(ج) يې ووېروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته ياد کړي او په دې يې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنيا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی داچې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دويم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسیي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نیولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پایه پر خپله خبره ولاړه وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پیلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه یو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غایب وي ،نوم به یې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي یو له بل ځنې جلا کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا ښځه او مېړه په دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول. کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني رضي الله عنه او هغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل: (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعني: دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده.[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې) حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده، خو يو علت او لامل پيدا شوی وي، چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللو په صورت کې دوی يو بل ته حلال دي، دا يې هم يو څو ډولونه:

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده، خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي، يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي: (فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء: ۳.

---

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا په نکاح کې به چې له څلورو ښځو څخه ډېرې وې نو رسول الله(ص) به ورته فرمايل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روايت ده چې غيلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهليت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ايمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قيس ﷺ روايت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې يادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمايل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې[2].

، . . . صفوان بن امينه ﷺ اسلام ومانه اواته ښځې يې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه يې يوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت د حضرت علي ﷺ حضرت ابن مسعود ﷺ او ابن عباس ﷺ امام ابوحنيفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.
[2] ابوداود او دارالقطني.
[3]بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نو پنځمه ورته روانه ده او که عدت د بائن طلاق وي نو بیا ورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[۱]

د ظاهریانو په نزد له نهو(۹) ښځو او د ځینو په نزد یې له اتو ښځو سره نکاح روا ده).[۱]

[۱] مغني المحتاج او الخرشي على مختصر خليل

[۲] المحلي ،بدائع الصنائع او مغني المحتاج.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له يوې ښځه د ښځو ډېروالی

ژوره کتنه

ځيني خلک په اسلام تورلګوي چې نارينه ووته يې له څلورو ښځو سره نکاح روا کړې ده ، خو ښځو ته يې له يو سړي ښځه له ډېرو سره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروينا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خودموضوع داوږدوالي له وېرې په لنډ ډول وايو چې:

اوس ډېروا احصايوروښانه کړې ده چې په ډېرو هيوادونو کې دښځو شمېره له نارينه ووڅخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارينه هم دښځې په څېرله يوې ښځه له زياتو ښځوسره له نکاح ښځه منع کړی وای ، نوډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارينه نکاح ته اړباسل شي اوکه په نارينه وکې هم داسې څوک پيداشي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارينه هم له يوې ښځه له ډېروښځوسره له نکاح ښځه منع کړلی شي ، نودا د ښځو لپاره لوی زيان دی اولوی فسادترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړوکې نارينه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، دنارينه وو شمېره کمېږي او دښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم بايد څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان يې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارينه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بيا څه له پاسه نهه مياشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږده وي.نو یوه ښځه ولې څو نارینه بې ځایه مصرف کړي.

همدا راز که یو نارینه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په یوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که یوه ښځه له څلور نارینه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به یوکس دنیا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر یو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنیا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېدیځ او اروپایي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړی سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپیته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارینه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارینه و څخه ډېرې وې.

له دویمې نړیوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارینه وو ته د ښځو دزیاتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ایزک ټېلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زیاتوالي پلوي کړې ده.

مستر دیون پور وایي :دښځو زیاتوالی یوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

---

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړۍ په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور سارېې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوی(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راغلي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصارااویوه ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

---

[1] الاسلام بلامذهب \ دکتورمصطفى الشكعه.
[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشيبة الحمد.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليسا شارلمان ته دغيرشرعي اولاد د پيدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدين عبدلحميد دمصري ورځپاڼو په حواله ليکي.

په برېتانيه کې دعيسايانو مشران د دکتورفيشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه يې وکړه چې د ښځوزياتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانيت ته ټولنيزي گټې وربخښي او د ښځو زياتوالى دهغې ناروغۍ يوازينى علاج دى چې نن سبا غربيان اواروپايان پرې اخته دي ، اوټولنيز ه بدامني لکه يارانه،بې ځايه اړيکې ،دنسب گډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل يې منځ ته راوړي [1] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزياتوالي روادى ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهريره رضي الله عنه روايت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمايي :څوک چې دوه ښځې لري ،يوې ته ډېر ميلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قيامت په ورځ به راشي اوپه يواړخ به کوږ وي. [2]

مرتضی مطهري ليکنې

له يوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېرې انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتو نارينه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران يا کړکيچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه يې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارينه ووته دېوې ښځې

---

[1] الاحول الشخصيه في الشريعة الا سلامية \ محمدمحي الدين عبد الحميد

[2] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له دېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[۱]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولویا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] نظام حقوق زن دراسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېرې د چا له يوې څخه ښځې ډېرې وي، نو دا يې د ښځو حق دی چې د دوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي (الله(ج)) فرمايي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُوا۟ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

ی‌عني:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو يوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او . . . کې له انصاف څخه کار اخلئ خومره شپې چې له يوې سره کوئ له بلې سره يې هم کوئ ، دزړه مينه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) يې پرې نه نيسي حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځو ترمنځ وېش کې عدل کاوه اوويل به يې (يا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نيسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[1]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وويل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووايم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډۍ (عايشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[2]

د شپو اندازه په شريعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله يوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله يې چې بنه يې په دې

[1] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبيهقي
[2] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمايي : (وَلَن تَسْتَطِيعُوا أَن تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

يعني: او ډېرخوپه منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه یې شئ کولی له دې امله د یوې ښځې لور ته دومره میلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولوحالاتوکې د خوښوترمنځ په هراړخیزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي یوه یې ښکلې وي بله بدرنګه یوروغه وي بله ناروغه یونېکه وي اوبله بداخلاقه چې یوې ته په طبعي ډول دانسان تمایل اومینه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګڼوله چې په مینه او محبت اوجسمي اړیکوکې دې له ټولوسره مساوات وشي . یولورته میلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه بېځي چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به يې امر کاوه چې ورکره یې بوځي حضرت عایشه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې موږ یو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به یې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په یوه ورځ کې په ټولو بيبيانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مینه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

---

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا ځخه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي او که ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو ځخه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې تو پير نشته دی او شافعي ،مالکي او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړې او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې ځخه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره رضي الله عنه روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نو د قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

[1] الميزان للشعراني.
[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبیرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورتې او تعزیر دې ورکړي ،خو د احنافو په نزد ددواړو بیلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شوا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور یو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور یې نارینه فرض کړو ،نو دانجلۍ یې وربره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح یوله بل سره حرامه ده نو ددوی یو ځای والی هم په یوه نکاح کې حرام دی).[1]

د هغو ښځویو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې یې نکاح حرامه ده نو ایاد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو ثخه وي او که له یوې خوا ثخه مثلا:موړولیدل چې دخورزي او خاله تر منځ یوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور یې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو ثخه دی او که حرمت له یوې خوا ثخه وي پدې معنی چې که یوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بیا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :یوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (میره یې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (میرې)سره یې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه یې نر فرض کړو نو د خپل میړه لور (پرکټۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې ثخه نه وي او د میړه له بلې ښځې ثخه یې وي ،نو ایا ددوی یو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وایي چې دا یوځای والی روانه دی.[2]

او پاتې علماء وایي چې د یوځای والی روادی ، ځکه چې هغه یوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح یو له بل سره له دواړو خواوو ثخه ثابت وي.[1]

---

[1] بدائع الصنائع ،المغني ،نیل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمایي (لاتنکح المراة علی عمتها ولاالعمة علی بنت اخیها ولا المراة علی خالتها ولا الخالة علی بنت اختها).[۲]

یعني : نه دي شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وربرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزې د هغې.

همدا راز(نهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة علی عمتها اوخا لتها).[۳]

یعنې :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله تروراویا په خپلې خاله.

خوارج وايي چې یوځایوالی یوازې دووخویندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ یوځای والی لکه دتره دلورګانو یا دماما دلورګانو یا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحریم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتریخوالی، ناخوالې ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره یوه د بلې سره رخه (حسد) او کینه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي یا دواړه د یو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مینه او محبت به په کرکې، حسد ، کینې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق علیه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصیه في الشریعة السلامیة \ محمدمحی الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې یې نه وي نو بل ته یې نکاح حرامه ده او که مېړونه یې مړه شول او یا یې طلاقې کړلې او عدت یې پوره شو بیا یې نکاح روا ده الله(ج) فرمايي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

یعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مگر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښې لاسونه.

نو دلته یې وینځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنگ کې ونیول شي، نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده او بل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او ټولنیزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند یې مړشي یا یې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعنې یوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمايي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىَ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه یې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې: اوطلاقې شوې ښځې دې په انتظار کې لري، خپل ځانونه تردرې حیضو پورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو (حنفي، شافعي، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت یې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي، دوی یې قیاس په زناکاراندې کوي.[۲]

او دامام مالک، اوزاعي اولیث په نزد اوپه یوروایت کې له امام احمد (رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فیصله حضرت عمر رضي الله عنه هم کړې ده.[۳]

حضرت عمر رضي الله عنه وویل: لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې: دوی نه شي یوځای کېدلای دتل له لپاره.

یا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي یوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه يې درې طلاقه ورکړي ، نو دا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي او نه د نکاح تجديد ، خو هغه وخت چې بل مېړه وکړي او هغه ورسره صحيح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قيد شرطه او بيا يې هغه مېړه مړشي او يا يې په خپله خوښه طلاقه کړي نو بيا ده ته روا ده چې په نوي عقد او نوي مهر يې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

يعنې.بيا که چېرى دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل)نو اوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بيا که طلاق ورکړ دويم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې يو تر بله يوځای شي که خيال يې لرلو چې ټينګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارينه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثيبت وابکارا)يعنې کونډو او پېغلو دواړه يادونه کړېده.[1]

او که څوک پدې غرض له کونډو سره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عيناً عبادت دی.يو بل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې يې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحريم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ، .دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده ته زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند یې ډېر تریخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. باید وویل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومه موده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غیرتي ،وفادار ،حکیم او پوه ذات دی دا موده څلور میاشتې او لس ورځې ده الله(ج) په دې هکله فرمایي :

(وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴.

یعنې :او هغه کسان چې مړه شي له تاسو څخه او پرېږدي دوی ښځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] په ځانو خپلو څلورمیاشتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې ومومو چې کونډې شوي وي او بیا یې حتی دویم او دریم واده هم نه وي کړی د رسول الله(ص) د خپلې کورنۍ غړي هم همداسې و په هغوې کې زموږ څخه غیرت هم ډېر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وایي چې :هغه ښځه وفاداره نده چې د لومړي مېړه له مړینې څخه وروسته له بل سره واده ونه کړي بلکې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کې یې د زړه مارغه د بل چا په دام کې نه وي ننبتی.

په خپله د رسول الله(ص) بیبیانې له حضرت عایشې(رض) څخه پرته نورې ټولې کونډې وې حتی ځینو یې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کړي وو.تاسې وګورئ په خپله د رسول الله(ص) دکورنۍ غړو نارینه او ښځینه دواړو له کونډو نارینه او کونډو ښځوسره ودونه کړي دي.حضرت

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړۍ له جعفر طیار رضی الله عنه بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،درسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت علي رضً لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړۍ له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلې کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام یې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شریعت نارینه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دین له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شریعته (اسلام ،یهودیت او نصرانیت) موجود دي ،اونارینه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې یوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دین نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکوښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره ۲۲۱

یعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمایي : (وَلاَ تُنكِحُوا الْمُشِرِكِينَ) البقرة ۲۲۱.

یعنې او په نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې او خویندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

یعنې : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړیو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

یعنی :او مه ساتئ په خپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

اوله مسلمانو سره د کتابيې د نکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

یعنی:او پاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

اوله کتابيې سره نکاح جایز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغیزې لاندې راځي ،او نارینه د تاثیر خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه د هغه له وېرې یا له هغه سره د محبت له کبله ایمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او د ښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُولَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

یعني: دوی اور ته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او له سره نه ده ګرځولې الله تعالی لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځينې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځوسره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمر رضي الله عنه وايي چې دانکاح حرامه ده اود: (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ايمان يې راوړی وي له دوی ځنې.

او له يهودو او نصاراوو څخه پرته له نورو اهل کتابو سره لکه هغه چې ايمان پر زبور ياپر صحيفو د ابراهيم، شيث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنيفه(رح) او يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح ده.[1]

امام شافعي، صاحبان(رح) او په بل روايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح نه ده.[2]

او له صابيې سره نکاح دامام ابو حنيفه(رح) په نزد روا ده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دين مني اودستورو عبادت او بندګي نه، بلکې احترام يې کوي.

امام شافعي او صاحبان(رح) وايي: چې له صابيې سره نکاح روا نه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي او صحيح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له يهودو او نصاراوو سره ددين په اصولو کې لکه تصديق د رسولانو او ايمان په کتابونو موافق وو، نو دا اهل کتاب دي، او که له دوی سره ددين

---

[1] بدائع الصنائع او المغني.
[2] بدائع الصنائع، المغني او المجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع او تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه يې يو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وينځه چې کتابيه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحيح نه ده.[۳] او بادار ته يې روا ده او امام ابو حنيفه(رح) وايي چې د کتابيې وينځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې)نکاح

متعه

متعه فايدې اخستلو ته وايي ،او داسې صورت نيسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووايي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم يا ترڅو چې زه په دې ښار کې او سېږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فايده اخلم او هغه يې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلې ته ووايي چې ته له ماسره د يوې مياشتې لپاره واده وکړه او دومره مهر به درکړم او هغه يې ومني.په دې نکاح کې به د نکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ايجاب او قبول پوره وي او د مودې ټاکل ضروري دي.

---

۱ المغني لابن القدامه.
۲ الاشباه والنظائر،ابن نجيم.
۳ رحمة الامة ،المغني او المجموع شرح المهذب.
۴ بدائع الصنائع او فتح القدير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې اولنډ مهالي نکاح توپير

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به د تمتع (فايده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحيح کېږي.

۳. دوخت اومودې ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بياوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء يې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشيعه اماميه و څخه پرته هېڅوک يې هم روانه ګڼي.[1]

دوى وايي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابى بن کعب ،عمران بن حصين رضي الله عنه دې ته روا ويلي دي ،خوعلي رضي الله عنه خپله وايي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

يعنى :يقينا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوايي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دى.[3]

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسى الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ايه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمر‌رضی الله عنه وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيا به چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تيګو ويشتل شوی دی.[1]

د سبرة الجهني‌رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس اني کنت قد اذنت لکم فی الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الی يوم القيمة).[2]

يعنی ً: ای خلکو يقينا زه وم چې تاسو ته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو ښځو څخه (په متعې) او بېشکه حرام کړالله(ج) دا کار د قيامت ترورځې پورې.

له حضرت علي‌رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله(ص) د خيبر په غزا کې له متعې څخه او د کورنيو خرولو غوښو څخه منع کړې ده.. بخاري اومسند احمد، امام بيهقي په سنن الکبری کې له ابن عباس‌رضی الله عنه څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام کالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعنې متعه حرامه ده لکه مړه او وينه او د خنزير غوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ٥.

يعنې : او هغه کسان چې د خپلو شرمګاهو ساتونکي دي همداراز فرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ۳۳.

يعنې:او ښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)د نکاح.

[1] ابن ماجه.
[2] مسلم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم﴾ النساء:۲۵.

يعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان د دې چې نکاح وکړي له بيبيانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو د لاس مال دی.

نو څوک چې په صحيح عقد او نکاح کې ښځه نه لري، نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وينځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم د متعې په څېر باطله ده او له امام ابو حنيفه (رحمة الله عليه) څخه يو روايت شوی دی که چېرې په موقتي نکاح کې د ومره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړکېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحيح دی، ځکه چې دا معناً ابدي او د تل لپاره عقد دی، خو دا روايت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام يو رېښتونی دين دی او د هرچا مصالح (ښېګڼې) په نظر کې نيسي، که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او يا خاوند ښځه وشړي، نو په دې کې د ښځې او کورنۍ نظام د واړو لپاره ډېر ډېر زيانونه ليدل کېدل، مثلاً:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار واخلي ،نود مور له ترحم اوشفقت ،روزنې او تربیې څخه بې برخې پاتې کېږي اود مور روزنه د کوچنې لپاره حتمي ده ،اوکه اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت اومینې څخه محرومېږي.

۲. داکوچنی به په تولنه بوج وي ځکه دهغه د لګښت ،خوراک ،جامواوروزنې لپاره څوک تیار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږی ته راولي اودهغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خوکله چې زوړ اوښکلا يې ختمه شي نوبیا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنځه دې پورته کړي اودتل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي.اومور،پلاراو ورونه هم ورسره تنګ شي،نواسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې دځوانۍ ،دښکلا اوخوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي اوهمدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا موږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونوکې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،اودخپلو غوښتنو قرباني کوي يې اوبيايې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي اوبيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي اوبيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان اوهغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هركال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشین په زیر سره خالي ځای ته وایي لکه چې عرب وایي :شغرت البلد ،یعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغریعنې :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وویل شوچې له مهر څخه خالي وي.[۱]

ځینې وایي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وایي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووایي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[۲]

په جاهلیت کې یوډول نکاح وه چې شغار به یې ورته ویلې،پدې ترتیب چې یوسړی به خپله لور یاخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور یالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر یوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوي انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روایت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغارً.[۳]

یعنیً: یقیناًرسول الله(ص) فرمايي :(لاشغارفي الاسلام)[۴]

یعنې:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سیې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې یوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[۱] ترمذي اونیل الاوطار.
[۲] القاموس المحیط اولمغني لابن قدامه
[۳] صحاح الستة اونیل الاوطار.
[۴] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده اوپه مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول يې شوی وي اوکه نه شوی.[۱]

او همداسې يو روايت له امام حنبلﷺ څخه هم دی دليل يې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روايت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباسﷺ خپله لورعبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله اوعبدالرحمن خپله لورعباس ته په نکاح ورکړله اودواړو خپلې لورګانې يو دبل مهر وګرځولې نومعاويه ابن ابي سفيان(رح) مروان بن الحکم ته وليکل چې دوی يوله بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي،چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايې راوستلی شي،خوله دخول څخه وروسته يې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنيفه(رح) اوملګري يې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره يوځای شوی وي ،يعني عقد اونکاح سيې دی مګرشرط باطل دی او دواړو ښځوته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي اومهر بايد متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

[۱] مغني المحتاج اوالمغني.
[۲] ابوداوداومسنداحمد.
[۳] الخرشي علی مختصرخليل.
[۴] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو دا صحبح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[۱]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېړوښه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوځې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمایي: (فَمِن مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :۲۵.

یعنې :داپه دې وجه چې څوک په تاسوکې وبرېږي له تکلیف وروېښبدلوڅخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریې سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

[۱] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمایي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمایي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسودلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول څنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وایي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[2]

---

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.

[2] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدیي له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلی ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول څنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی داحرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمايي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).
یعنې:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.
اودده په اندمریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي اواصیله ښځه ولري.
عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلې ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریې ته اجازه ورکوي چې د اصیلې له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.
۳. امام مالک(رح) وايي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.
برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنی وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینی ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجي حقوق ادانکړي.
په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

---

[1] درمختار.فقه السئه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،تول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اینبودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

۱. عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وایي چې : سیالي یوائې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیو رضي الله عنهم له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریي اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[۱]

۲. امام احمد(رح) وایي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکي لوردټیټ کسب کوونکې دزوی سیاله نه ده.

۳- دامام شافعي(رح) په نزدسیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونوخخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونوپه معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

[۱] فتح القدير،بدائع الصنائع اونيل الاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډانه خوښوي او نه سپین ږیرى د ځواني ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېرداسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېراحتیاط په کاردی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابوحنیفه اود هغه دملګرو(رح) په نزد دسیالۍ صفتونه اسلام،دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب او کړنه ده نو کله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېرشي نو نکاح صحیح ده .

همدارازکه صغیره یې په نکاح ورکړې وي او په هلک (خاوند) کې داصفتونه کم وي او له بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نونکاح صحیح ده او که داد واړه هریو ورځنې تېر نه شي ، نو دنکاح د فسخ کولو حق لري له اسلام څخه مراددپلرونو او نیکونو اسلام دی،نو د چاچې پلواځې پلار مسلمان وي ،دهغه چاکفوه او سیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیردعربو کې).

اود کسب او کارپه لوړتیا او غوره والي کې دهغې ټولنې دود اورواج ته اعتبار دي یعنې هرکسب چې په یوټولنه کې ارزښت اودرناوی لري ،هماغه لوړدی نوداوچت کسب کوونکي دلورنکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب اوناییتوب او په مصرکې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[۱]

[۱] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولايت

په نکاح کې ولايت (واکمني) په دوه ډوله ده:

جبري ولايت يا (غيراختياري واکمني) او هغه ولايت چې مستحب دی، چې دواړوته به لنډه کتنه وکړو:

الف: جبري ولايت

دجبري ولايت اسباب درې دي:

۱. کوچنيوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. ليونتوب چې پيدايشي وي او که وروسته ليونی شي.

۳. معتوه يا احمق (پاګل او ډېر کم عقل)[۱]

ټول اوليا په خپل وارد ولايت حق لري، لومړی پلار، بيانيکه بيا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعو کې موږ ورته نغوته وکړه، په هماغه ترتيب سره لومړی له دويم څخه د نکاح دولايت حق لومړی لري.

امام شافعي (رح) وايي چې پر کونډې د اجبارولايت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونيکه د اجبارولايت حق لري، بل څوک يې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبيادې بی واده پرېښودلای شي، ترهغه چې بالغه شي او اجازه وکړي.

[۱] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکيل وټاکي.[1]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېردی.

اودپاګلې ليونۍ ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله ياليونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد اوپه يوروايت کې کې له شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روايت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغيره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختياری ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلودیا فاسق ياليونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونوپه پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځينې وايي چې دانکاح

[1] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایي چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دوارو ته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[١]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، یعني که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب : یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نوروولایت نشته دی :

(وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

یعنې : اوله سره نه دې ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[٢]

---

[١] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي علی مختصر خلیل.

[٢] المهذب للشیرازي.

۲المهذب للشیرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه عصبه نه وي نودولايت حق دامام ابوحنيفه(رح) په نزدذوي الارحاموته لېږدول کېږي.

امام شافعي اوصاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نودولايت حق خليفه ته دی.۲

اوڅوک چې وينځه ازاده کړي اودوينځې عصبه يې نه وي ، نوباداريې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکي) دهغه انتظارنه کوي ، نوشريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوي ، چې رواج (دود) ته يې وايي.
او فقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې خوړو ، جامې او استوګنځي (د اوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ثابته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزقُهُنّ وكِسوَتُهُنّ بِالْمَعرُوفِ) البقرة ۲۳۳
یعنې :اودکوچنیانوپه پلار لازم دي خوراکه اوجامې د دغوښځود دستور(شریعت) مطابق.

۲. (أَسكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۶

یعنې : واوسوئ دابنځې چېرته چې اوسېږئ تاسې ، له خپل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ) الطلاق : ۷

یعنې: نفقه دې ورکوي ښتن دطاقت له طاقته خپله څوک چې راتنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرخ دې کوي دی له هغه څخه چې الله(ج) ورکړي دي.

۴. رسول الله(ج) دحجه الوداع په خطبه کې وفرمایل : (ولهن علیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

یعنې : اوهغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. په نیل الاوطارکې وایې چې هند دابي سفیان مېرمن درسول الله حضورته راغلله اوویې ویل چې ابي سفیان دېربخیل سړی دی اومورته دومره څه نه راکوي ،چې مااوزمازوی لپاره بس شي ، خوهغه څه چې زه یې ورڅخه واخلم اوهغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان مايکفيک وولدک بالمعروف) يعني : دابوسفيان له مال څخه دومره څه چې ستا او ستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاوية القشري رضي الله عنه حديث چې رسول الله(ص) ورته وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې،په جامه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

ټول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه په کورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نو دعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکتې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه له اوه کلوڅخه وړه ، نوپه نفقه يې اختلاف دي امام

---

[۱] متفق عليه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشکوة.

۳بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوحنیفه او امام محمد رحمة الله علیه وایي چې ددې نفقه یې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي اود خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وایي که خاوند یې خپل کورته راوستې وي اود خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه یې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي اود خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،او امام محمد(رح) وایي چې نفقه یې په خاوند حق ده خو په هغه صورت کې چې ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي اود خاوند کورته له تللو څخه انکار وکړي نونفقه یې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وایي چې که ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللو څخه انکار ونه کړي.

او که په خپل کور کې یې وساتله نونفقه یې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه او امام احمد(رح) په وینا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته یې په کورکې ونه اوسېږي یعنې: ښځه هېڅ شرعي عذر نه لري خو بیا هم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوند یې غواړي چې خپل کورته یې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوند یې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي اود هغې عاجل مهر یې ورکړی وي خو بیا هم له

[1] بدائع الصنائع

AFGHAN NATIONAL MOVEMENT

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه يې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفر په اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نېستمن وو نو نفقه د نېستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند يې نېستمن او بيوزله وو، نو نفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نېستمنه وه نو هم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدا رايه د ځينې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدې ويناده.[1]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازې د خاوند حال ته کتلی شي.[2]

که خاوند نېستمن وي نو نفقه د نېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدا رايه غوره کړې ده.[3]

او هم دا رايه قوي او پياوړې هم ده. الله تعالی فرمايي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق : ۷

يعنې : لګښت دې کوي ښتن د طاقت له طاقته خپل څخه او هغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هيڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړي يې دي ده لره.

---

[1] نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين، المهذب او بدائع الصنائع

[2] فتح القدير او رحمة الامة

[3] فتح القدير

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندې د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو: یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابوحنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورڅخه نه شي بېلولی. بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي. او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ورڅخه به یې واخلي او که چا پور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې د دې نفقه پرې واجب ده

---

[1] رحمة الامه ،فتح القدیر.
[2] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پورورکړي او دانکار په صورت کې یې بندي کولی هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة ۲۸۰.

یعنې او که خاوندنېستمن و ،نو پرتاسودی انتظارتروخته دپراخی.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

یعنې تکلیف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړې یې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختی څخه اساني.

او همدا سې روایت له احمد او شافعي(رح) څخه هم دی ،او امام شافعي(رح) څخه بل روایت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي او که سړی شتمن وي او ښځه د کورکارنه شي کولی ،نو خدمتګاربه ورته ونیسي که خدمتګاریې مریې وي ،نو نفقه یې پرخاوند لازمه ده او که اصیل و ،نو نفقه یې پر خاوند نشته دی او ځینې علماءوایي ،چې د هرخادم نفقه اصیل وي که غلام پرخاوندلازمه ده.[۲]

۴. د غایب د ښځې نفقه

[۱] الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعى اوشارح المختارڅخه.

[۲] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شوني نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې داښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پتې ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اوادامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي او ځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وايي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وایي ،چې ښځه دا حق لري.[۱]

اوکه خاوند نېستمن اونادار ه هم وي او ځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[۲] امام مالک وایي: که خاوند غایب شو او شتمني یې هم په هغه ښار کې چې ښځه اوسېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نو له قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني یې هم وه او په لاس ته راتلو کې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا و که حاضر، خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله او ښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،او یا مخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[۳]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نو دانفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده اوله دې پنځو صورتونو څخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[۱] مغني المحتاج ،نهاية المحتاج او المهذب للشيرازي.
[۲] کتاب الام ،المهذب او الاحوال الشخصيةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.
[۳] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې اوخاوند ځخه ديوه پرمړينه.

۴. دښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه دخاونداطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب يې ښځه وي.

دځينو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي اود ځينو په نزد مطلق نه ساقطېږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اويا قاضي ورته فيصله وکړي اويوله دې دواړوځه ورته په پورکولواجازه وکړي اودې پوروکړ،نوداپورپه خاوند صحيح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطېږي :

۱. چې خاوند يې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه يې خاوندته معاف کړي.

له طلاق ځخه وروسته يې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وځخه يې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه يې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وايي چې که ښځې قاضي ته وويل چې خاوندبې نفقې پرېښې يم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اودپوررولو لپاره د قاضي يامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونوساقطېږي ،چې پورته موورته ګوته ونيوله اوله امام احمد ځخه هم يورروايت همدادی.[1]

---

[1] رحمة الامة اوالمهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شو او ښځې ته يې نفقه پرې نښوده او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې د هغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] زادالمستنع شرف الدين موسى ابن احمد المقدسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوا يې ښځې ته د نکاح د صحیح ترون اویاد وطي په سبب ورکول واجب دي (دوطي سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهریوځانګړی امتیازدی چې ښځوته په نړیواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په یهودیت کې مهرشته دی.خو چې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په یهودیت کې يې نه لري ،یهودیان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا: که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و، په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه، او دا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې او دبېلولو واک هم لري نو ځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب ښځه به یې پرېښودلی نو مهر یوداسې شعارشوچې ښيي د ښځې کول څه اسان کار ندی، دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده ښځه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت، حدیث او اجماع ټولو ثابت دی الله(ج) فرمایي: (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعني: او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

یعني:او حلالې دي تاسې لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- د خپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستې ویستولره او بیا کومې ښځې چې فایده مو وا خستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نو که فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښی و چې په نه فرضیت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره او سپین زر، ځمکه ،کور، جامه ،ورېښم، جوار، غنم، وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :یعنې چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري او څه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب، وینه او.......مهرکېدلی نشي او که دا په مهر کې یاد شول نو داسې شول لکه هېڅ چې یاد شوي نه وي او د نکاح تړون صحیح او مهر فاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی او یاد ول یې په تړون کې شرط ندی او که مهر یاد شي او که یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمایي : (لَّا جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

يعني :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه مو ورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحيح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحيح کېږي نو معلومېږي چې يادول يې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظر لري.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد لـه لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقالـه کېږي لږمهر نه صحيح کېږي ،يودرهم درې نيم ګرامه چې لس درهمـه (۳۵) ګرامـه سپين زرياېي معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دې يې ورکوي مګرسيال تـه اونشـته مهر کم لـه لسـو روپيو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت شوی دی چې لـه لسـو روپيـو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نـه دي شي پرېکولی لاس (پـه غلا) پـه کـم لـه لسوروپيواونه شي صحيح کېدلی مهر کم له لسوروپيو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر ددينارله څلورمی برخې څخه اوسپين زرلـه درې درهمو څخه کم مهر صحيح نـدی اوددينارڅلورمه برخه بايد خالصـه سوچه سره وي اودرهم هم بايد سوچه سپين زروي اوکه لـه دې اندازې څخه لږ وي،تاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختياره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الكبرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته اود ليل يې هغه حديث دی چې جابر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان يا خرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يو سړي ته يوه ښځه داوسپنې ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي) په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ دا حديث منو مګر دا خوزموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري او دا جمع (غونډه د حديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه دا چې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه او رسول الله(ص) چې په ګوته او ډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دا دهغې معجل مهر شوا و نوريې د خاوند په ذمه پاتې دی او هغه حديثونه چې د احنافو دلايل دي معجل او مؤجل مهر دواړه ښيي او د مهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي (خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک د مهر له هغې اندازي څخه له ډېر اخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی او يايې خپلو بيبيانو ته ورکړې و نو د مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.
[2] مسلم، ابوداود او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه یوه ښځه راپاڅېدله او حضرت عمر رضي الله عنه ته یې وویل : ته چې په څه مورې ته امر کوې مورې ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړې دي.

حضرت عمر رضي الله عنه ورځخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :او که اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې او ورکړې وي تاسو له دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال ځخه هېڅ شی.

حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې وینا او قصد ځخه واوښت.[1]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېرښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمايي: له ټولو ځخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمر رضي الله عنه به اصرار کاوه چې ښځوته ډېر مال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو ځخه ډېر نه و ،مګر دام حبيبې رضي الله عنها چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله او ځلور زره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهر کې ډېرښت له نکاح ځخه خلک بې برخې کوي او اوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار ،ورور،.....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

www.meltahrik.com 0777 400 116

---

[1] نیل الاوطار او فقه السنه.

[2] مسند احمد

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او ځوک چې اصیل او ازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی او د الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلار کور چې څومره یې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زینب رضي الله عنه ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبو ځی) مېچن او نور سامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) موږ ته وفرمایل چې عایشې(رض) ته جهېز برابر کړئ.[1]

مهر د ښځې خپل حق دی او خاوند ته یې معافولی هم شي او هر جایز تصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه د ښځې خاوند او نه د بل چا څه کار غرض او اعتراض پرې شته دی او نه د هلک ولي او نه د انجلۍ ولي او نه یې بل ځوک ساقطولی شي .خوکه مهر له مثل څخه کم و او انجلۍ د خپلې نکاح تړون پخپله کړی ونو د انجلۍ ،ولي د اعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډېنی (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمدستي ورکړلی شي او دا هم رواده چې ټول مهر وځنډول شي او دا هم رواده چې مهر په قسطونو ورکړل شي او که یوائی مهر یې یاد کړاو وخت یې ونه ټاکه نو اعتبار د هغه ځای دود او رواج ته دی او ځینی علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحیح او فاسد مهر

---

[1] ابن ماجه
[2] بدایة المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دوارو جګړه راپیدانشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې ښځه حکایت کوي فرمایي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې بېشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لوڼوښځه چې دادې پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېړی ځرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه ځکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا ځلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوېې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هېڅ ارزښت ونلري لکه ځوداني غنم یا لږ اوبه یا.
ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر
ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې ځکه په جامه کې خووربښم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې يې اجوره روانه وي لکه د قران ياېو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظرپه قران ښوونه اجوره اخيستل روا دي.[۱]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې ځوحالاتوځنې خالي نه وي.

مهر مسمى يا ټاکل شوی مهر

مهر مسمى پريو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او يا له دېنه زيات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي يې پرې راضي وي او په صحيح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف: چې خاوند له ښځې سره صحيح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمايي: (فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

يعني: بيا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فايده موترې واخيستله) نودوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقررشوی دی.

ب: چې له هغې سره صحيح خلوت وکړي ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و او د يوځای والي هيڅ مانع نه وي.

ج: چې له خاوند او ښځې څخه يو مړشي که څه هم دخول او صحيح خلوت نه وي شوی چې لړ وروسته به صحيح خلوت وپېژنو.

[۱] المهذ ب للشيرازى

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبیږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي اوښځې ته صحیح مهر وټاکل شي اوکوروالی ورسره وکړي نوکه خاوند مهر سل روپۍ وټاکه اومهر مثل دوه سوه روپۍ وه نوسل روپۍ یې حق کېږي اوکه خاوند ورته سل روپۍ مهروټاکه اومهر مثل پنځوس وي نوپنځوس روپۍ یې حق کېږي.

ب: دمهرکمه اندازه په یوه حالت کې واجبیږي هغه دا چې کله له لس روپیوڅخه کم مهر وټاکل شي اویا یې ارزښت وټاکل شي نودامام ابوحنیفه اوصاحبانو په نزد لس روپۍ لازمیږي او دامام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمیږي.

www.melitahrik.com 0771 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ دپلارله پلوه د دوستانومهر دی لکه خورګانې، ترورګانې، دتره لورګانې پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا، اوښایست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي،علم ،پېغلتوب اویا کونډتوب کې برابره اومساوي وي اوکه د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه وي نو د مورپه دوستانو کې به یې مثل ته وګوري اودهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبیږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه یې ولي دتړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي اومهر یاد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند يې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یاولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهریاد کړي مګر فاسدمهر وي لکه هغه څلورصورتونه چې مخکې موو ویل.

د: چې ښځه عاقله اوبالغه وي اود ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي اومهر يې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپيو څخه کم مهر وټاکي نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحبح تړون وکړي اومهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي اویا صحبح خلوت واقع شي نو ښځه جداکړي اودخاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمايي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

يعنې: که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وړړولو څخه اوټاکلی مو وي هغوی ته مهرنولازم شونیم مهرد هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

---

[1] الاشباءوالنظائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي اوصحيح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

يعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی اونه مودوی ته څه مهرټاکلی وي اوهغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځينې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونيستئ)ته اعتباردی اوځنې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځيني وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهموڅخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحيح خلوت

کله که ښځه اونارينه پداسې ځای کې سره يوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په يوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې یو د جماع قدرت ونلري او یا ښځه نفاسه او یا حایضه وي.
۲. جنسي مانع لکه چې خاوند یا ښځه ناروغه وي.
۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه یو د حج په احرام کې وي یا یې فرض روژه نیولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق اوبېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او رواوالی

www.melitahrik.com 0777 400 116

الف: پېژندنه

ځینې علماء وايي چې طلاق بېلتون ته وايي او ځینې وايي چې طلاق د قید (ولکې) لرې کولو ته وايي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال یاوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وايي.

د طلاق روا والی په ایت حدیث ،اجماع او عقل ثابت دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ٢٢٩.

یعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شریعت مطابق) یا پرېښودل دي په ښه ډول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۲.

یعني: هیڅ ګناه نشته په تاسو کې که چیرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعني: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمر ﷺ څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام الموئمنین بی بی حفصې(رض) طلاقه کړله اوبېرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمر ﷺ څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما د پلارنه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمر ﷺ زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي او داسې واقعې ډېرې شوي هم دي مګرهېڅامنع کړې نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

---

[1] نسائی اوابن ماجه.

[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه ځخه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاوند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویو پر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یو پربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي ځکه د ژوندون د سفرلکه ببړۍ تل په یوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګېږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوځان ته نوی ژوند پیل کړي کېداشي چې د تېر ژوند په اړه ول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وایي چې انسان باید په طلاق کې بې صبري اوبېړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي ځکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شپې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوځکه بېړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[۱]

---

[۱] حقوق المراة فی الاسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې دنکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا دهغوی په نظرهم صحيح نه ده.

د: په عام ډول د طلاق حکم

دطلاق دعام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعني: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

يعني ډېر ناخوښ په حلالوکې دالله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت دالله(ج) عرش خوزوی.

اوځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ اړتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۶

يعني: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېری طلاق ورکړی تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپوری لاس هم نه وی لګولی. مګر که دنکاح اصلي

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځير شونولو مړی، وينا صحيح ښکاري او پدې ايت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق يې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبانؓ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نو د جنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف: د طلاق حکم د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې د ښځې او خاوند مشران حکمين. د انظريه ورکړي چې نور د دوی د يوځای ژوندون ناممکن دی يا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره) وي.

۲. مستحب طلاق: په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ، روژه، اونور او خاوند يې له اړيا سلو څخه عاجزشي.

۳. مباح طلاق: په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي او نور صبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق: چې د طلاق لپاره کوم پياوړی لامل نه وي او ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي او صبر يې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هيڅ شرعي سبب نه وي مثلا: د بلې ښځې ښکلا يې خوښه شي او داورته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

يعنې: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

---

[۱] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي :

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

اوکله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي او اولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب : طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی او ښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي ،داځکه چې نارینه په هرکار کې فکرکوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

يعني: اوکه اراده وکړله تاسې په بدل کې اخيستل د يوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې اياتونو کې خطاب نارينه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتيا هم د طلاق اړتياوي نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېري ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه اواسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه يې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې يو څه پيداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختيارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسراروڅخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) دابېنودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل يوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:اوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلې دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه څیزکې چې فدیه ورکړي داښځه په هغه څېزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابايد په یاد ولروچې یوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه يې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَاْ آيَاتِ اللّهِ هُزُوًا) البقرة ۲۳۱.

یعنې: اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمايي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنکاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دي چې رښتیا يې هم صحیح ده اوټوکه يې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځېنو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازادکړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې دټوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید دمکروه اوبې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړی وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړنو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد داطلاق نه واقع کېږي.[۱]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[۲]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سختنه کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښې چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

---

[۱] بدایه المجتهد،المهذب اونیل االاوطار.
[۲] ابن ماجه دارقطني ،طبرانی اونیل االاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه یقین ولري چې خپل هوډ عملي کوي یعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نو وژني یې یا یې کوم غړي غوڅوي یا یې ډېره موده بندي کوي یا یې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ او نیت یې هم وکړ نو پرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبوریږي مثلا که هغه ورته وویل چې یوه طلاقه کړه او ده دواړه طلاقې کړلې او یا هغه ورته وویل چې خپل ښځه عایشه طلاقه کړه او ده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق یې صحیح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحیت ونلري مثلا: د یوې ښځې خاوند یو څوک خپل وکیل وټاکه چې دده ښځه ده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کار ونه کړ او ده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کیږي.

نو که دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحیح ده او که پوره نه و طلاق واقع کیږي د احنافو په نزد صحت او اختیار (روغتیا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، او کم عقل، ټولو طلاق صحیح ده امام ابو حنیفه په (رح) وایي مکره په خپل اختیار د ښځې طلاق غوره کړ ځکه چې زورکوونکي ده ته د طلاق او عذاب ترمنځه واک ورکړ پدې ترتیب چې (یا دي ښځه طلاقه کړه او یا دې وژنم) نو ده په خپله خوښه طلاق غور کړ او بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دتوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[۱]

مګرپر توکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې توکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه ووېله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰۶

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د : بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشيه فتح القدير.

[۲] فتح القدير،شرح الهدايه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفيان او ځينې مالکيان وايي چې طلاق يې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[۱]

امام مالک(رح) امام شا فعي او داحنافو يوه ډله وايي چې هرڅوک په خطايي سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غيراختياري د طلاق لفظ استعمال کړي) بنځې ته طلاق استعمال کړي نو طلاق يې نه صحيح کېږي.[۲]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بدايه المجتهد نيل الاوطار

[۲] فتح القدير او المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم او عمده شرط دا دی چې دا ښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي او په لاندې صورتونو کې ښځه د خاوندحکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبیلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ترون دقید په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي او له داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولو حق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نو پدې لفظ سره ښځه طلاقیږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره او که په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داڅو شرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهیده نو طلاق نه صحیح کیږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا او خوښې پورې اړوند نه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که دا کار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه او ووېش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح)وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت اودوداو دستورکې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې داطلاق واقع کېږي اودطلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمواونامعلومو مسائلوکې اعتبار دی اوپدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي اودود او دستورهم دطلاق لپاره نه وي ټاکلی خودطلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلارکره لاړه شه، ورځې دې وشمېره نوپدې الفاظوکې علماء دنظراختلاف لري.

۱. حنفیان اوحنابله وایي که چېرې خاوند دطلاق هوډ درلود اویاهغه وخت او حالاتوپه طلاق دلالت کاوه نوطلاق واقع کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وایي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هیڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق د زماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې د طلاق لفظ له هر شرط او نېټې څخه خالي وي لکه ته طلاقه یې ،طلاقه مې کړلې نو د لفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲ : چې د طلاق د الفاظو نسبت راتلونکي زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه یې یا د راتلونکې میاشتې په لومړۍ ورځ طلاقه یې نود جمهورو فقهاوو (ابو حنیفه ،شافعي او احمد) په نزد دا طلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت یې ورته شوی وي.

خو امام مالک(رح) وايي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې د طلاق الفاظ په یو راتلونکي کار پورې اړوند شي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه یې نو دا طلاق یې د همدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصر کې هم دا سې ډېر شوي دي ،یو سړي خپلې ښځې ته وویل که چېرې ته بهر ووتلې نو طلاقه یې ،عبدالله ابن عمر رضي الله عنه ورته وویل که بهر ووتله نو طلاقه ده او که ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهریان وايي چې دا طلاق لغوه دی او هېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دادښځې لپاره لوی زيان دی اوددې لپاره چې خاوند اوياحمل ته زيان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حيض اونفاس څخه په پاکوالي کې يې طلاقې کړئ اوپه يوځل له يوڅخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو ديته سني يا دسنتومطابق طلاق وايي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اويا "بدعی" طلاق دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

يعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(د شريعت موافق)يا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طريقه داده چې يو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اويا يې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

يعنې: ای پيغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحيض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه يې چې داحيض خلاص شي اودا طهر يې هم خلاص شي اوبيا حايضه شي اودنوي حيض له پيل څخه دهغې عدت پيل

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکليف اوهغې ته زيان دی اوکه په طهرکې يې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې يې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ايا دا حامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبيا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباسﷺ ددې ايات په معنی کې فرمايي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلوروارو امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مگر طلاق ورکوونکی گناهگارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دليل يې دادی چې يوکس خپلې ښځې ته په حيض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمرﷺ ورته وويل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمرﷺ خپلې ښځې ته په حيض کې طلاق ورکړحضرت عمرﷺ د رسول الله(ص) په حضورکې ددې يادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمايل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبيا دې يې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه يې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القديراونيل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا *بدعي *طلاق واقع کېږي. یوه ډله له شیعه معتزله وو، ځینې فقها، ابن حزم ظاهري، ابن تیمیه، او ابن قیم جوزي وایي چې دا طلاق نه واقع کېږي. دلیل یې هغه حدیث دی چې رسول الله(ص) فرمایي: کُل عمل لیس علیه امرنا فهورد.[1]

یعنې: هر کار او عمل چې زموږ له وینا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګر دا حدیث عام دی او دلو مړی ډلې د دلایلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په یوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل یا یې درې ځله یاد کړي چې تاکید یې ورڅخه غرض نه وي، لکه ته طلاقه یې، ته طلاقه یې، ته طلاقه یې، نو څلور واړه امامان(رح) سیدنا عمر، ابن عمر، عایشه(رض)، علي رضي الله عنه او اکثره تابعین وایي چې دا درې طلاقه واقع کېږي، او حسن بصری، عطاء طاوس، عبید الله ابن جبیر(رح) وایي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي او که کوروالی ورسره نه وي شوی نو یو واقع کېږي.[2]

---

[1] متفق علیه.

[2] نیل الاوطار او حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېرېدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابوحنيفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنايه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکيد وي ،بائن طلاق اوهغه چې دريم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دريم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دری‌يم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړی) پرې نه غوڅېږي مګردطلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. يوله بل څخه د مړينې په صورت کې ميراث وړي.

۴. ترڅوچې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډينی (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه یې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه یابينونه صغری

---

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم بن نجيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې

۱. د ښځې واک او اختيار په ښځه له منځه ورې خو پرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې خاوند لدې څخه وروسته يوازې د يو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر يو مړشونو بل ميراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه يا بينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سرې سره يې حقيقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي او يا ورڅخه په فسخې جدا شي او يا خاوند مړ شي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او يا د بينونه صغری عدت پوره شي نو بينونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختيار پر ښځه له منځه ځي او بيا ترڅو يې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روا نه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهديد او رسوايي ده چې څوک بيا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکار يې وکړ ظالم دی ،خوکه دا ظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي اوکه ظلم يې تکرار کړ بيا دې يې ورتې مګر بندي کول يې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اود ګواهانو په حاضرولو کې له هغه څخه دوه روايته دي.[2]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدين.
[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې:

۱- د ښځې واک او اختیار پر ښځه له منځه وړي خوپړې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې لدې څخه وروسته خاوند یوازې دیو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هریو مړشو نوبل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سړې سره یې حقیقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي او یا ورڅخه په فسخې جدا شي او یا خاوند مړ شي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او یا د بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبري واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختیار پر ښځه له منځه ځي او بیا تر څو چې له بل چا سره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهدید او رسوایي ده چې څوک داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي او نه به یې حقوق کموي او که داکارېې وکړ ظلم دی ،خو که دا ظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوایا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، او نصيحت ورته وکړي، تعريز ورکړي او که ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورتېي مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[۱]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړئ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصيحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته بېله کړي او که ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي او که دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوند ته نصيحت وکړي او که دا کاربيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبړه تعريز وغوښت خاوند ته به تعزير ورکړي ،او که دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نو قاضي به له دواړوخواوو څخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض او هدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

یعنې : او که تاسي وېرېدلئ چې دوی یوله بل سره ضد ساتي نوودروئ یو منصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نو الله ج به موفقيت پيدا کړي په دواړوکې.

[۱] درالمختاراورسائل ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه او یا یې حرام کار ته اړباسله نو ښځه دي له قاضي څخه دمېړه تادیب او تعزیر وغواړي او له قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

او که مشرانو اصلاح راوستله نو فیصله یې نافذه ده او که بېلتون یې راووست نو جمهور فقها امام ابوحنیفه، امام شافعي او امام احمد (رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګر ددوي په موافقه او امام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نور اړخونه

الف: د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولو څخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون د عیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې د عیبونو په سبب باید د خاوند او ښځې بېلتون راشي مګر اختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایا دا بېلتون دیو نفر حق دی او که دواړو، همدا راز اختلاف د نظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه (رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوند ښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها، وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عیبونه له واده څخه دمخه پيدا شي اوکه له واده څخه وروسته پيدا شي نود احنافو په نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيدا شونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدا ينبت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوي وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب، پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونوڅخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانی له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غايبوالي له امله :

۱. امام ابو حنيفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله بېلتون وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يو کال يا زيات شي نو ښځه ته بېلتون غوښتل روا دي که د خاوند ځای يې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په بېلتون امر کولی شي او که ځای يې معلوم وي نو هغه دې راوبولي او نېټه دې ورته وټاکي.

۳. حنابله وايي که د بېلتون موده شپږمياشتې يا زيات وي او هېڅ عذر ونلري نو ښځې ته بېلتون غوښتل روا دي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په بېلتون امر کوي.

www.melitanik.com 0777 400 116

هـ: بېلتون د بنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېرشويوازې د امام مالک(رح) په نزد د بېلتون حق لری او بس.

ب: د بېلتون بل اړخ

د : محکمې په واسطه

و: بېلتون د ايلاله لامله

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذر منل (منبنته) دي اویا طلاق اړوندول دي له ښځې سره د کوروالي په پرېښودلو باندې په ځانګړې موده کې.

ایلا په هر لفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه) وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم او که کنایه وي لکه والله چې تاته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو.

له دي پرته نورېي شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

۱. قسم کوونکی: قسم کوونکی د هغه په نزد هغه خاوند دی چې د طلاق اهلیت ولري.

دمالکیانو په نزد داهر مسلمان خاوند دی.

دامام شافعي په نزد هغه خاوند چې د وطی ممانعت ورته نه وي که دا مانع د دې لخوا وي اوکه دښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغه څه چې قسم پرې یادوي : دټولو فقهاوو په اتفاق سره قسم پر الله(ج) اود هغه پر صفاتو صحیح کېږي اود امام احمد په نزد له دې څخه پرته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ایلا نه صحیح کېږي اود جمهورو علما ووپه نزد ایلا په نذر (منخته) اوارونډ طلاق صحیح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي اوکه کنایه

ج: د ایلاموده

داحنافوپه نزد کم ترکمه څلورمیاشتې ده اود نوروفقهاووپه نزد له څلورومیاشتوڅخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمايي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲٦} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲٦ ۲۲۷

یعنې :هغه کسانولره چې قسمونه کوي له خپلو ښځوڅخه انتظاردی څلور میاشتې خو بیاکه رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی اومهربانه دی اوکه قصد یې وکړ دطلاق نو بېشکه چې الله(ج) اورېدونکی اوپوه دی.

اوله رجوع څخه دټولوفقهاووپه نزد مراد کوروالی دی.

که چېري چاقسم یاد کړچې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نوشریعت ددې لپاره چې دازیان پر ښځه اوړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو،ښه ده اوکه رجوع یې ونه کړله نوایلا واقع کېږي. دا ددې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی یې وکړي نود احنافوپه نزد که د څلورو میاشتودننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم يې په الله ج ونو کفاره به ورکوي اوکه په نذر ونو نذربه پوره کوي اوکه په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي اوکه په څلورو مياشتو کې يې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه يې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق بېله شوله، اوجمهورفقهاء وايي چې که په څلورومياشتوکې يې دننه رجوع وکړله نوحکم يې د احنافوپه څېردی خپله سزا به تېروي اوکه له دي مودي څخه يې وروسته رجوع وکړله نوايلاختمه شوله اوهېڅ نه لازمېږي اوکه دامووده تېره شوله اورجوع يې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختياروركوي چې ياښځې ته رجوع وکړي اويا طلاق ورکړي اوکه رجوع يې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. ببلتون د ظهار له لامله

پېژندنه:

ظهار له ظهر نه اخستل شوی او شاته یې وایي ظهار په جاهلي پرګنو کې وګړو له ښځو سره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه او ورته ویل به یې : ته په مالکه زما د مور شا حرامه یې .

لکه څنګه چې ظهار د شا په لفظ صحیح کېږي او لکه څنګه چې د مور په یادولو صحیح کېږي د بدن د نورو برخو او د نورو محارمو لکه خور، ترور، او نور...په یادولو هم صحیح کېږي ظهار به د سړي له خوا وي د ښځې ظهار نه صحیح کېږي او د امام احمد (رحمة الله علیه) څخه په روایت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نو په اتفاق سره د کفارې له ورکولو څخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی او ښځه یې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خو خاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي او که کفاره یې نه ورکوله نو قاضي به یې کفاره ورکولو ته اړباسي او که بیا یې هم د کفارې له ورکولو څخه انکار کاوه نو قاضي به یې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمایي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {٢} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعنې : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې څخه له خپلو ښځو څخه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګر هغوی چې زېږولي يې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا نااشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېربدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو څخه بیا ګرځي هغه ته چې ویلي يې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې څخه چې يوپه بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسو ته وعظ (امر) کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پيدا يې نکړ(مريی)نوپه هغه روژه نيول دي پرلپسې دوه مياشتې. مخکې له دې چې يوپر بل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتومسکينانو ته خواړه ورکول دي.

ح: بېلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وبستلوته وايي.[1]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون له منځه وړل دي دخلعې يالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه يې

[1] حاشيه ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپیو په بدل کې پربږده اوخاوندیې ومني کله چې ښځه اوخاوند یوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

یعنې: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه یئ. نوشریعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلو په څېرتعبیرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې یاابراء اویالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه یې ونه مني اویاچپه پاتې شي نوداخلع صحیح نده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شریعت نارینه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه یې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همداډول یې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه یې نه خوښېږي ،ژوندیې له تاوتریخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) ټاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه یې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژوندیې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همداراز کله چې ښځه اوخاوندیوله بل سره هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، یوځایي ژوند یې ناممکن وي اویودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غریزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شبېه یوبل ته ددښمن په څېر په کمین کې ناست وي نو په داسې حالت کې یو له بل څخه جدایي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول ځرنګه چې خلع دطلاق یو ځانګړی ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرایط انسان دې ته اړباسي نو بیا روا ده الله(ج) فرمایي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة : ۲۲۹

یعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څیز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټینګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو روایاتو کې راغلي دي چې جمیله بنت سهیل[۱]

دثابت بن قیس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وویل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلې چې خاوند یې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمایل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[۲]

---

[۱] په ځینو روایاتو کې دثابت بن قیس بن شماس دښځې نوم جمیله بنت سهل اوځینو کی حبیبه بنت سهل اوپه ځینو کې جمیله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[۲] بخاري،نسایي.ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وويل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته روانده چې بيا له خپلې وېنا څخه واوړي نه دښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ايسارولای شي اونه څه اختيار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووايي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وېنا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

[۱] حاشيه ابن عابدين.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعی بدل کېدلی هم شي اوڅه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحيح ده لکه څوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،وينې او.....صحيح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد موږي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ أَرَدْتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعني: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړې وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورځنې واخلي چې ورکړی يې وي اولدېنه زيات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوډېرهم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

[۱] بخاري، نسايي، ابن ماجه اومشکوة.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته يې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه يې يو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنيفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه يې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت يې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجيت اونکاح پورې اړه نلري لکه يو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق يوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا: دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ يې مهرتاکلی وچې شل يې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه يې کړله اوبيا يې په نکاح کړله بيا يې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله يې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغيرې غير مميزې خلع نه صحيح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه مميزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحیح او بائن طلاق واقع شو یدې شرط چې دهغې د خلعې عوض دهغې د پاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال کې له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیراو... او خلع وکړي نو عوض پرې نشته که د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او که الفاظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وایي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

دنکاح د تړون د قید له منځه تلل دي د داسې یو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..دا سبب به یاد تړون په وخت کې موجود وي لکه د تړون په وخت کې د نکاح د صحت له شرطونو څخه دیو کموالی مثلا: ښځه دخاوند محرمه وي او یا د بل چا د طلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او یا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته د نکاح فسخ وغواړي او یا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهریې له امثالو څخه کم وي او ولي د نکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،یا بالغه ښځه دولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او یا به دا سبب د نکاح له تړون څخه وروسته راپیدا شي یعنې د نکاح تړون به صحیح وي خو وروسته به داسې یو علت راپیدا شي چې د نکاح د قید د له

[1] زاد المستنفع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځه وړلو لامل وګرځي لکه د خاوند او ښځې څخه (العیاذ بالله) دیو مرتد والي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې د اسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام او بل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خو هغه انکار وکړي. یا خاوند او یا ښځه د بل له اصولو یا فروعو سره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه، زنا نو په داسې صورتونو کې نکاح له منځه ځي نو ښځې او خاوند ته پکار دي چې خپله بېل شي او که جدا نه شول نو هر څوک چې پرې خبر شول نو قضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي.

ب: د فسخې او طلاق توپیر

۱. طلاق به د نکاح تړون یا سمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه او یا به یې د عدت له تېرولو څخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق، مګر فسخ د نکاح تړون سمدستي له منځه وړي.

۲. د طلاق شمېر په سړي حسابېږي، یعنې که یو طلاق یې ورکړنو دوه نور هم واک کې لري او که دوه یې ورکړل یو طلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل او ازاد مېړه درې طلاقه اختیار کې لري خو فسخ د طلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې څخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه د مهر د کموالي له لامله وي) او بیا یې په نکاح کړله نو خاوند د درې طلاقونو واکمن دی.

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ، فکر کولو، تدبیر او کتنې ته اړتیا وي لکه فسخه د خاوند د کم سیالۍ په سبب یا د مهر له مثل څخه د کمښت په سبب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادا چې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلو داختیار په صورت کې نو دا ټول سوچ کتنې اوفکر کولو ته اړه لري نو په قاضي پورې اړوند شوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوند محرمه وخپړي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوند دبل له اصولویافروعو سره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پورې اړه نلري حتمي ده چې خپله سره ببېل شي .

د: ببېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخپړي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعو سره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نودا ښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅو چې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قذف حد پرې تطبيق کړي نو بيا هم د احنافو په نزد يو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

او کله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅو چې لده څخه عدت تېر کړي او بل چا سره نکاح وکړي او هغه مړ شي او يا يې طلاقه کړي او له دوهم مېړه څخه عدت هم تېر کړي نو بيا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خو هغه بېلتون چې د نکاح ولکه (قيد) په لنډ مهاله (موقتي) ډول له منځه وړي او بيا ور سره نکاح روا وي دوه ډوله دي يو فسخه او بل طلاق او دواړه تشريح شول.

څو مسئلې

۱. ديو سړي څو ښځې وي يوې ته يې وويل چې ته پر ما پر څلور کانو طلاقه يې هغې ورته ويل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وويل چې نور دې د فلانۍ وي پر هغې بلې هېڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې ديو کس يوه خپله ښځه او بله پردۍ ښځه ولاړه وي او ورته يې وويل چې يوه له تاسو څخه طلاقه يې نو خپله ښځه يې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې يوې ښځې کې حلالوالی او حراموالی دواړه ګډ شي نو حرمت غالب دی او فکر او سوچ کول (تحرّی) ورته پکې روانده مثلا يو کس څو وينځې لري او يوه يې ورڅخه ازاده کړله خو بيا يې هېره کړله چې کومه يوه يې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ايا ما به کومه ازاده کړې وي؟ او له فکر کولو وروسته ترې يوه وټاکي، په دې

---

[۱] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نورو سره کوروالی ورته ترهغې روانده تر څوچې ازاده شوې له نورو شخصه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نو ترڅوچې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولو اوسنجش څخه وروسته ورته دی‌وې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې ی‌قی‌ني نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خوی‌وه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلو څخه وړاندې ورته دیوې وطې هم روانده اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وې اونېکان راوبولې که غنیان وي اوکه بې وسه او دډنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغوښتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمايي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[2]

یعنې: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمایي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[3]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] الاشباه والنظائر ۱شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.
[2] ابوداوداوترمذي.
[3] بخاری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[۱]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یوپسه پوخ کړل شي.

[۱] بیهقي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه اوډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وايي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند له بېلتون څخه وروسته دنکاح د پاتې اثارو له منځه وړلو لپاره د شریعت له پلوه د انتظارتاکل شوې موده ده .که دا جدايي د مرګ په سبب وي که د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

١. کله چې څوک یوه ښځه بېله کړي اوبیا دهغې له خور یاترور ،خاله یا وربرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عدت پوره نشي له دی سره واده نشي کولای.

٢. که کوم خاوند ښځه بېله کړي اودرې نورې ولري نو ترڅو چې د جدا شوې ښځې عدت پوره شوی نه وي له بلې سره نکاح روا نده.که چېرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته څلورمه ښځه روانده اوکه په بائن طلاق یې بېله کړې وي نو دځینو صحابه و ،احنافو او امام احمد (رح) په نزد څلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصیله ښځه بېله کړي اوبیا له وینځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصیلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وینځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر څلور ښځو فرض دی

۱. چې له صحیح تړون څخه وروسته یې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

یعني:اوکوم کسان چې مړه شي لتاسې څنې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپکارده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه څلورمیاشتې اولس ورځې.

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ویلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اود دوی د نکاح تړون غیر صحیح وي لکه فاسده نکاح مګرکوروالی یې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکۍ په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه يې ببله کړي اوحقيقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحيح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه يې طلاقه کړي اويا نکاح فسخه کړي مګر چې حقيقي يا حکمي کوروالی (لکه صحيح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې وښځونشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي اودنکاح تړون يې هم صحيح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه يې له مرګ څخه پرته په بل سبب ببله کړي او دنکاح تړون صحيح وي خوحقيقي يا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمايي:
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

يعني: ای هغه کسانو چې ايمان يې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بيا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دې چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندې شمارد ورځوچې پوره کوئ تاسوهغه.

۳. هره ښځه چې مېړه يې له حقيقي کوروالی څخه دمخه ببله کړي کله چې د نکاح تړون صحيح نه وي که څه هم صحيح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بداية المجتهد اوالمغني

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوند دمېړنې له لامله وي او یابه له کوم لامله یابه ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویابه نه وي یابه پرې حیض راځي اویابه نه راځي نوددې ټکوپه نظرکې نیولوسره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا څلورصفته پیداشي نودهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویا یې عمردحیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نودا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دی حیض څخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودا یې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځوڅخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندې دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځو ته حرام دي چې دهغه شخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووایي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا ددی سر چپه او یا حمل پټ کړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

۲. عدت په میاشتو

ددوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دادرې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې دبېلتون سبب دخاوند مړینه نه وي.

۳. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نوددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نا امیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې میاشتې دی او همدا راز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دا دوه صفته ولري

۱. چې دېبلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې دېبلتون لامل دخاوند مرګ وي خو چې دنکاح تړون یې صحیح وي او د داسې ښځو دعدت دمیاشتو شمېر څلور میاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسو څخه او پرېږدي خپلې ښځې نو په کار ده چې هغه ښځې په انتظار و ساتي خپل ځانونه ، څلور میاشتې او لس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دېبلتون په وخت کې حامله وي، نو دهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څو شپې) او یا ډېره موده کې (لکه څو میاشتې) وزېږوي ، نو کله یې چې حمل وزېږاوه ، نو دهغې عدت بشپړ شو ، که بېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي ، که د طلاق ، که دفسخې او که دنکاح تړون صحیح وي او که نه الله(ج) فرمایي : (وَأُوْلَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که لږه ټوټه یا لږه غوښه تري ولوېده او شکل یې نه معلومېده نو په دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. او ښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت دا څه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو د احنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو کله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دا له حیضه څخه د نهیلۍ (نا امیدی) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړي او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا دا وینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو، او بیا یې مېړه مړ شو او دا لا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي ونو د عدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبارنشته دی ،او عدت به یې دمېږه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پيل کېږي اوڅلورمياشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجيت لړۍ نه غوځېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېږه يې د طلاق په وخت کې په مرګنی ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نوعدت يې له هماغې ورځې څخه صحيح اوپيل کېږي ،کله يې چې مېږه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې يې مېږه د مرګ په رنځ اخته او دا يې طلاقه کړله په دې ډول چې ميراث يې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له ميراث څخه د تېښتې طلاق) وايي.نو امام ابويوسف(رح) وايي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنيفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده يې لرې وي ،يعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بيا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبيايې دويم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دويم طلاق څخه وروسته بيا عدت تکراروي، که څه هم کوروالې ورسره نه وي شوی اوکه چېرې يې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبيا يې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالې يې ورسره کړې وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر يې حق دی ،چې په دويمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې يې له کوروالي څخه د مخه په دويم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابويوسف اومام ابوحنيفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهريې هم حق دی اوامام محمد(رح) وايي:چې خپل پخوانی عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دويمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی ښځه مخکې طلاق دی او دا عدت نلري، اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ او نیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل دمېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي اوکه فاسده.

ب:که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو دعدت وخت دمېړه اوښځې له جدایي څخه سمدستي وروسته پیل کېږي اوکه نکاح فاسده وی اویاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو دعدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل دښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري ،مثلا:که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي اوهغه خبره نه وي اودعدت موده یې تېره شوله.نوله خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی ،هودهغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت دمودې په اوږدوکې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې دخاوند مینه اوپام ځان ته را واړوي اوپه زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به دخاوند په کورکې تېروي الله(ج) فرمایي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ)الطلاق: ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی څخه اونه دی په خپله وځي مګرچې وکړي يو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته يې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه يې بل کلي ته لاړشي نودابه هم ورسره ځي،مګردڅه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل يا چې دلوېدلوخطره يې وي ياله همسايه ګانوڅخه لرې وي يا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه يې حق وي ساقطېږي.[1]

اوکه خاوندیې وفات شي اويا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زينت به نه کوي،خوشبويي به نه لګوي ،ګانه به نه اچوي.دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګردڅه عذر له کبله اونه به ويښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه يې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه يې مړشي نو دمېړه په وارث يې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند څخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلاريازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

[1] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحیح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱. تولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحیح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یو پیدا شي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانو اوجادوګرانو له ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دامام ابوحنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دی صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دی خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت دروا والي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اند ېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشبې اوورځې یې سره خوږې اوپه مینه تېرې کړې وي ، دژوند خواږه او ترخه یې ځکلي وو ځکه خوبې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوي وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خوبې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون درایوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه بېله شوېده اولادیې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلې موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون تو پیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خوبې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې بېله کړې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې دا تولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېری وکړېس په تحقيق سره ظلم يې وکړ په خپل ځان ،نه پوهېږې ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پيداکړي.

اوبيا د الله(ج) دې قول ته ځيرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

یعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولو په دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نو مطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابوڅخه په یو سبب ثابتیږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې دا ښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوندااقرار اوبیناتو ته اړتیا شته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړیقین سره داپرېکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم ترڼون جایزکړې دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بایدیوازې په خپل خاوندا کتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هیله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور وړاندې شي اواصل دادی چې وګړي دا اسلام پر احکامو اودشریعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم او احتمالاتو ته اهمیت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نیولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشریعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشریعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماوو په اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له یوبل سره هېڅ نه ویوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه یې په ختیځ کې اوسېږي اوځانته وکیل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اویوځای والي هېڅ نه و شوی اوبیاښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نو ایا دا کوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېدیځ کې اوسېږي؟

امام ابو حنیفه(رح) وایي چې دا ماشوم دې خاوند ته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولد للفراش)

یعني : دکوچني نسبت بسترې ته دی.[1]

امام شافعي او امام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونو ددې کوچني نسبت ورته صحیح دی او که لرې و نونه ثابتېږي.[2]

مګر په موجوده عصر کې چې دساینس او تکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتو پر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماوو په اتفاق سره شپږ میاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بېلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : او بېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونو کې دي .

---

[1] ابن ماجه ،درالمختار او حاشیه ابن عابدین ،

[2] المهذب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

يعنی : اوميندې دې تی ورکوي خپلو کوچنيانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ايت کې الله(ج) د حمل او له تي څخه د بېلتون دواړه موده د پرش مياشتې وټاکله او په دی بل ايت کې الله(ج) له تي څخه د بېلولو موده يوازې دوه کاله وټاکله او دا ځلېرويشت (۲۴) مياشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ مياشتې ده .

او س خو طب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو مياشتو کې بشپړ انسان جوړېږی او که له دی څخه کمه موده کې يې په غړو بشپړاو برابر انسان وزېږاوه او خاوندتری انکار وکړنو نسبت يې دی خاوند ته نه کېږی ، خو کله که مېړه داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واو يا مې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نو نسبت يې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شريعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء د نظر اختلاف لری :

د امام ابو حنيفه(رح) په نزد د حمل وروستۍ موده دوه کاله ده دليل يې دا حديث دی چې عايشه(رض) روايت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه د څرخې د ستنې د سيوري د ګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوا به ښځوله مالوچو ، وړيو او سوندو څخه تارونه ، سنۍ او مزي او بدل يو لړکی به يې چې له يوفټ څخه به اوږدنه وو په څرخه کې ورکاوه دلته مراد همدا نډلړکی او د هغه سيوري دی) يعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه د بروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهورفقهاوو(امام شافعي، امام مالک ، امام احمد(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس(رح) روایت دی چې :زموږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم یورښتونی سړی واو دادرې خېټې په دولسو کالوکې حامله شوله هره خېټه په څلورو کالوکې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي اوخلکوعملاً پخپلو سترګولیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزیږېدلووروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنی وزیږاوه نودحمل نسبت خاوند ته نه کېږي مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزیږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومنې اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکار صحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتیږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

---

[1] دارالقطنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دليل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وينځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعنې: ته اوستا مال دواړه ستادپلاريې.

اويا له ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحيح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او ښنو سره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرارچې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممېز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایي دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصدیق اهل نه وي لکه غیر ممیزکوچنی نو دهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې یې مېړه داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصدیق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې یې داښځه دروغجنه کړله خودایې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې ځوک زېږولی دی دایې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووایې زما ښځې چې ځوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره یې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووایې زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده یا د دې سرچپه یاد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته دیوی ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې یې له ښځې سره مرسته کړې وي کفایت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلایلواونورونښو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي علیه ژوندی وي نو دا دعوه اورېدلی شي مثلاً: یو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی یاچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحیح ده اونسب ثابتېږي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لر ورانديې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وايي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازی نشي اوربدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث څکه چې دمدعي اصل مقصددحق غوښتل دي اودنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوندا ختلاف ونودا اختلاف به یادنکاح دشتوالي په صورت کې وي اویابه له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجودپه صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی اویايې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانۍ په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعني د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېدنو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده اوامام ابویوسف اوامام احمد(رح) وايي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي اوڅوک دهغه نسبت ځانته وکړي یعنې په زوی توب (تبنیت) یې ونیسي.

په جاهلیت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونیوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به یې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زید بن حارث ته زوی ویلې واوکله چې زید خپله ښځه زینب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه یوسي اودغه دود دکلونو راهیسې دخلکوپه عقیده اوذهن کې ځاې نیولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتیا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زینب(رض) سره نکاح وکړله.اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقینوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې یې په حضور(ص) باندې د تهمتونو،سیل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ویل چې داخنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه یې په نکاح کړله-،نودرسول الله(ص) ددې نیک اوپرځاې اقدام دستاینې په غرض الله(ج) وفرمایل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

یعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ویل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وایي حق اودی ښیي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَىٰ زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب: ۳۷.

يعني : نو هر كله چې پوره كړ زيد له هغې څخه حاجت خپل نو په نكاح دركړله، مونږ هغه تا لره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

يعني ندی محمد (ص) پلار د هېڅ يو تن له سړيو ستاسې مګر رسول دالله (ج) اومهر دانبياوو دی.

همداسې يو جاهليت زموږ په ټولنه كې هم وجود لري ،هغه دا چې كومه نجلۍ څوک دنكاح په وخت كې دخپلې نكاح دترون لپاره وكيل وټاكي نو بيا دې وكيل ته (نكاح پلار) ويلی شي چې بيا دخپل سكه پلار حيثيت لري ،خپل وي اوكه پردی له هغه څخه پرده نه كوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه يې ورسره وي اوهېڅ دګناه فكر هم ورسره نه وي ان چې ځينې خونكاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وكيل (نكاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري اودډېرو هغه حقوقو څخه يې برخمنه ګڼي چې خپله سكه لور يې پرې لري.

داكار په اسلام كې كوم ځای نلري اوپه وكالت څوک د چاپلار كېدلای نشي اوترڅو يې چې شرعي محرم نه وي په وكالت يې محرم كېدلای نشي اوداناسته پاڅه.ازادې خبرې او. . .هر څه ناروادي اودوی يوبل ته له لومړي مېړه څخه د بېلتون په صورت كې حلال دي.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم اوعمده غرض دنسل بقا یاپایښت دی اودنسل په ډېرښت مو درسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو دفقر،نېستۍ اولوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دایې حرام سخته اولویه ګناه وګڼله.ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيرًا)الاسرا : ۳۱.

یعنې:او تاسو خپل اولاد دخوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی اوتاسوته روزي ورکوو بېشکه ددوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء:۳۳.

یعنې:اومه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای(جل جلاله) مګرپه حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام:۱۴۰.

یعنې:په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته دناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام:۱۳۷.

یعنې اوهمداسې-چې دوی ته دی- ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل داولاد دوی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(یَا أَیُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ یُبَایِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا یُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَیْئًا وَلَا یَسْرِقْنَ وَلَا یَزْنِینَ وَلَا یَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

یعنې:ای پیغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمنې ښځې چې ژمنه کوي له تاسوسره پدې خبرچې شریک به نه پیدا کوي له الله(ج)سره هېڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکویر:۸-۹

یعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوي نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شویده.

(وَلاَ یَحِلُّ لَهُنَّ أَن یَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

یعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پیدا کړېدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ایتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وایي چې پر مریمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مریم دژوند سیرت مورِ ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سیرت ټول روښانه دی، مریمې یوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېرو ،فاطمه دیولورپه صفت پېژنو ،دیوې خورپه صفت یې پېژنو ،دیومورپه صفت یې پېژنو ،دیومېرمنې په صفت یې پېژنو.[1]

---

[1] خواتین مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو د نسل بندۍ کومې چېغې جوړې کړې دي، دا د نفقې یا خوراکي موادو د کمښت له کبله نه (که څه هم په دې خاطر هم حرام دي) بلکې د خپلو ښکېلاکوا هدافو د تحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه د نفوس له لحاظه کمزوري وي (

که د خوراکي موادو د کمښت له وېرې دا کار وای نو ـ دا احصاییې کم تر کمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نو په مصر کې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولې یې په شوروي او برېتانیه کې نه تشویقوي په مصر کې په هر کیلومتر کې (۱۱) کسه ژوند کوي او په شوروي کې په هر کیلومتر مربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکا په متحده ایالاتو کې په هر کیلومتر کې (۲۵) کسه ژوند کوي.

په هسپانیه که جنرال فرانکو یو دهقان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او ۲۱ بچیان لري د اولاد ډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراو پلار ته د درېیم کوچني د زېږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسې حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیا ګڼي؟.

اسرائیل له هر څه ډېر د خپلو ګړیو د ډېروالي لپاره لاس او پښې وهي او په اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کار په اسلام کې حرام او د څلورو اړو مذهبونو په اتفاق سره اسقاط حمل (د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي او په یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دې.په ۱۹۷۷\۱۱۰\۱۷ م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې د ټولې نړۍ علماوو په کې ګډون کړی و او د زېږد بدلو د مخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،ټولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اوداېې د ښکېلاک چال ،فريب د سيسه او دمسلمانانو د له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسى صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اوډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مابنه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

---

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيى مصطفى خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وايي چې حیض په لغت کې وتلی وینې ته وايي او په بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وايي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي او پیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې د حیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې او سالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې او درې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض ندی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً: که چېرې د یکشنبې په ورځ سحردلمرختلو په وخت کې په ښځه وینه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نو دا حیض ندی.

د حیض په موده کې د ښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونیوله. د اسلام څخه وړاندې به عربوله حایضې ښځې څخه نفرت کاوه ،او دهغې دبسترې او کاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جدا کولې او په بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګې او ناولې ګڼلی شوه لېرې دښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې او سېدله هېڅا ته اجازه نه وه چې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ وروړله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو او غوږونو ته تړنه نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي او ناپامئ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ او ژوند مطلق واک یې دخاوند په لاس کې وو.[1]

مګر اسلام داناوړه دودونه یومخیزه له منځه ویوړل او دهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی اوله هغې سره یې له کوروالې څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل او یا څېدل رواکړل.پخپله رسول الله(ص) به دخپلو بیبیانو سره په حیض کې ویده کېده ،دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله او اعلان یې وکړچې:(اصنعوا کل شي ء الا النکاح).۲

یعنې:هرڅه کوئ مګر کوروالی.

او په حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې وموویل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمایي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).۳

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[1] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \دکتورمصطفی الشکعه نقل له : **(the spirit of islam)**

[2] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة

[3] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحيض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یا خړوالی ويني هغه ټول حيض دی. حيض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلو څخه نااميده وي چې تقريباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حايضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نيسي دلمانځه ګرځونه يې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نيول ورته رواندي د مسافرو په څېرهم نده چې نيول يې عظمت اوخوړل يې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبيت الله طواف کوي، نه به دقران کريم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته يامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلی عادت ونلري کله که له لس ورځو څخه وړاندې له وينې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره رواندی.اوکه په يوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بياورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وينه له لسو ورځو څخه زياته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي. خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه داناروغتيا ده ،روژه به هم نيسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[١]

ب: نفاس

تعريف نفاس له تنفس يا دنفس له وتلو څخه اخيستل شوی دی.او داهغه وينه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته يې د ښځې رحم شيندي.[٢]

---

[١] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين

[٢] الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالي هرڅه روادي.[1] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېرده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[1] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی اوکه ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوندکې ورته اړتیا پېښېږي یاد اوزده کړي کوم ایتونه اواحادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهېږي اوبیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی.

الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې **فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون**.

یعني :د پوهې له خاوندانونه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهېږئ.

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه اوښځینه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هېڅ شرم اوننګ ونه کړي یعنې ددیني مسئلوپه زده کړه کې شرم اوعارهېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی اوکه هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري اوپه ځانګړي ډول که چا احادیث اوفقه لوستې وي نوهغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته دفقهې اوحدیثومعتبروکتابونه له داسې مسایلو ډک دي اوداسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شویدي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلویادول شرم وي اویاددا سې مسایلولیکل یاروښانول له اخلاقوسره سمون ونه لري نوزموږ ددین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل اونه به یې لوستل که د داسې مسایلویادول یارانقلول د شرم او ننګ خبره وي نونارینه وو صحابه وو اوښځینه صحابه وواوپه ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) اوپه خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول اونه به یې په مفصل ډول د دې مسایلوروایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکوصحابه و د حیاد ببلګې له راوړلونه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نوآیا ددې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ باالله من ذالک القول بې حیاوو؟

ایا زموږ دحیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان وررونه اوخویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو اوتابعینو په پل ،پل کېږدي او دد ینې مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او داسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې دناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دیندار ه خویندې، میندې او وررونه همدې غلط احساس له دین نه پردې کړیدې اود جهالت اوناپوهۍ په زولنوکې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ اوناپوهۍ د بلا وزرې خوزموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي اوپه ځانګړې ډول په اوسني وخت کې خو زموږ دټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدول غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دي چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایي نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان او تسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغو مسایلو او روایاتو څونمونې دلته رایادې کړو چې په اصطلاح کې د شرم او حیا مسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي او عمل پرې وکړي.

صحابه وو او حتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نو پر ته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت او ډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی او نه یې په کې ننګ کړیدی او ددې مسایلو له بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نورو ته ددې مسایلو ښودلو په هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي او هم نور مسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نورو ته وښيي او که خدای مه کړه دوی ددې احکامو په روایت کې شرم محسوس کړی وای نو نن به موږ ددې مسایلو له احکامو څخه څه خبر یدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې او ځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله او عرض یې وکړه چې :(یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پیښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هو کله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته او رسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله او نه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یو تشناب کې یوځای غسل کاوه او له یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نو ما به ورته وویل چې: (دع لي. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږکې نیولو روژه ماتېږي او که نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله او رسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم او له هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ او له هغه سره د ټوټې د څنډې په څېرشی دی (تناسلي اله یې دټوټې په څېر نرمه او مړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) یعني تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف علی نسائه).

يعني: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولو ښبيانو ګرځېده (له ټولو سره به يې جماع کوله) اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانړې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لايستحی من الحق ....).

يعني: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب الطلاق،.سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[۲] بخاری.
[۳] بخاري کتاب النکاح.
[۴] نسايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدین احمد ابن حجرعسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دین په زده کړه کې شرم او حیا په کارنه د (باب مالایستحی من الحق لتفقه فی الدین) تر عنوان لاندې مستقل باب رانقل کړیدی او په دې باب کې یې ډېر داسې روایتونه د نمونې په ډول رانقل کړیدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حیا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روایت کړیدی.

د یوه حدیث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه یې دهغه یوه مېرمن روایت کوي چې په التقا دختانینو (د نارینه او ښځې د عورت په یوځای کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وایي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) یعنې ما او رسول الله(ص) همدا کاروکړ. او بیا موغسل وکړ.

پدې حدیث کې دې مبارکې بي بي یوه لویه فقهې مسئله روښانه کړې او که خدای مکړه د خپلې بسترې خبره یې پټه ساتلې وای او سترګې یې پرې پټې کړې یا یې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه دخپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بیا داسې چې د قیامت تر ورځې به زما او رسول ا الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اورې اورا اورې او هغه هم په خپله زما دخولې حکایت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرین، محدثین او د دین ائمه په دې نظر دي چې د رسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي (تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دین په رسولو کې ورسره مرسته وکړي. د رسول الله(ص) د سیرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وو لیدلې ی او ریدلې او د هغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو ؓ روایت

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي وومګر هغه مسایل به ښکه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواودرسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته دبل چاپوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و اواکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نورسول الله(ص) د همدې مسایلودخورا ښه تشریح کولولپاره ډېر ودونه وکړل اوډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې . په بخاري اومسلم کې له حضرت عایشي(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمايي:((عشر من الفطرة...))

یعني لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې دنارینه لپاره حلق العانه (دنامه لاندې دمخصوص غړی خرېیل) هم یادوي.[۱]

---

[۱] بخاری مسلم اوفتح الباري ص ۲۲۰.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طریقه

الف: د مطلب لنډیز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دین دی.هېڅ یې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبیقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بایدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزیارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسیاست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سیاستمداروي.

فطرت د نورو ژویو په څېر انسان هم له جنسي غرایزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طریقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې دد‌ې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپیرله نورو ژویوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښاکله ترڅوددې عملیې د اجراپه وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخورا ښه نتیجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشریح کړی دی اوله مطالعې څخه یې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول یا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دین اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غیر شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بیانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طريقه نه دي ليکل شوي په دوی کې د غير اسلامي تدابيرو او حرامو شيانو د پکار اچولو مشورې ورکړل شوې دي.

که دد ي غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام ټاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغيو اخته کېږي د ښځينه ناروغيو او پوستکي مشهور ډاکټر افتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نو دا راته جوته شي چې په دوی کې له ځينو سره د حيض په حالت کې کوروالی شوی وي چې د هغوی تناسلي غړي ته يې پوره زيان رسولی وي او د هغه له امله يې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پيدا شوې وي او ځينو بيا له ښځو سره په غلطه لاره (د شاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نو هر کله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حيض، نفاس کې او شا له پلوه جماع حرامه ده؟ نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دا يډز نوم بدې او وژونکې ناروغۍ په کروړونو وګړي له ژوندون څخه لاس په سر کړل دا ټول په اسلامي تعليماتو د نه عمل نتيجه ده.

نو په همدې خاطر د کوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعليماتو ته يو لنډه شان کتنه کوو تر څو د دنيا او اخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء (رض) روايت کوي چې ما د عايشې (رض) ناوې جوړه کړله (ښايسته او ښکلايې ما ورته برابره کړله) بيا رسول الله (ص) ته راغلم او د

---

[1] اداب مباشرت، يعني مياں بيوی کې درميان جنسي تعلقات کا صحيح طريقه ډاکټر افتاب احمد شاه هوميوپيتهـ ماهر امراض جلد و امراض نسوان انډيا.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې اوله هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل اویوجام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورته او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف اوبد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅودهغې خجالت لېرې کړلی شي اوله یوداسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې اوخاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیداکېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (دپیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اوښځه هم باید پدې شپه دمېړه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګاربرابر کړي. خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوند په مینه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه اواداګانې بایدله اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړه طبيعت پرېشان کړي بايد په ياد مو وي چې د واده داعلان په خاطردهل اوداريا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېړه اودمېړه په واسطه دناوې په ګوتوکې دګوتې ورکول،دنصاراوو پېښې دي ،هغوی هم په ودونوکې داسې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی اونصاراوو په دستورعمل شرعاً ښه نه اومخالفت يې لازم دی.[۲]

اوکله چې ناوې کور ته راوستل شي نو دناوې لاس اويا دتندي وېښته به نيسي او دا دعا به ووايي: (الهم اني اسئلک من خيرها و خيرما جبلتها عليها واعوذبک من شرهاوشرماجبلتها عليه).[۳]

يعني :اې خدايه زه له تاڅخه ددې اوددې خويونودخيرسوال کوم اوپناه دروړم تاته له شرددې څخه اوشردناوړه خويونوددې څخه.

اوکله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي ،نوځان دې نه لوڅوي اونه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي ،ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظريات لري ،يوشمېرعلماء وايي چې له خپلې ښځې سره يوځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

۱ بخاري،مسنداحمد ،اوسنن الکبری للامام البيهقی.
۲ اداب الزفاف في السنة المطهرة شيخ محمدناصرالدين الباني.
۳ بخاري ،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو یوا ځینۍ ذریعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وایي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي وادلته کې لیکلي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسا فري نوله خپلې مېرمنې سره کوروالی پرې واجب دي.

بایـد وویـل شـي چـې لـه احنـافو څخـه پرتـه نـور مذهبونـه دفرضواوواجبوترمنځ توپیر نه کوي اوفرضوته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلوڅخه یې وژغوري .

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړې ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.
[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلورو شپو کې يوځل دکوروالی حق لري.[۱]

ځينی نور علماء بيا وايي چې کوروالی دښځې اومېړه حال ته په کتلو او د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولو سره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول اوغوره بللی دی.

ځينې خلک داسې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت اومينې مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکيو عواملو په ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولو عوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دمېړه لپاره رانجه اونکريزي ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمريه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا۟ حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالْآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعنې: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې :له خپلې مېرمن سر په جایزه اوسپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع اوپوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل اوخوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.اوهرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې دنکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پایښت اوډېرښت دی ،اودامقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول .نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

یعنې :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټي ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشوبه په مکه کې له ښځوڅخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو اویهودیانودا کار یوازې په اړخ باندې کاوه اودمدینې عام اوسېدونکې یې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو یومهاجرله یوې انصارېې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لیرې اوسه. د دوی خبره غټه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[1]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون او اطمنان څخه به کار اخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. د شهوا تو جذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

---

[1] ابو داود ،مسند احمد او المستدرک للحاکم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتين وايي بيا به لکه څنګه چې ابن عباسؓ روايت کوي دا دعا ووايي: [بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشيـاطين ما رزقتنا]. [۱]

يعنې: په نامه دخدای ای خدايه په امن مو وساته له شيطان څخه او په امن کې وساته له شيطان څخه هغه څه چې ته يې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وايي: [اللهم لاتجعل للشيطن فيما رزقتنى نصيبا]

يعنې: ای خدايه مه ګرځوې شيطان لره په هغه څه کې چې ته يې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وايي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي. [۲]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو يوځای انزال په خوند کې ډېرښت راولي اوکه دا کار يې (انزال يې ژر)وکړنو په ښځه به يې سخته تمامه شي. [۳]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زينت او ارايش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتيا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

www.melitahrik.com
0777400116

---

[۱] بخاري.
[۲] رفاه المسلمين حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[۳] احياء العلوم امام غزالي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پيل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به يې ژر راوپاربږي او په فرج کې يو ډول تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارينه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکر په يخو اوبو لوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې او ناروغتيا په وخت کې کوروالی روغتيا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو يا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبويي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. لــــه هررنګـــــه بـــــد بــــويۍ څخـــــه بـــــه ځـــــان ساتي،تمباکو،سګرټ،نسوار اونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستي وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا د تنفس ناروغتياوې پيدا کوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری او ناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې د هر وخت دمنيو څاڅکي په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او دهغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دامني بيا سوزيدل او تبې پيدا کوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي او په يخو اوبو وينځل دبخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبويې وينځل غواړي نو لږ دې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

---

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن او بېوزله دې محروم او بې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي ،دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتو عملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسیله ده ،حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراو ثواب دی ،یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم پکې وي ؟هغه ځواب ورکړ چې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته ؟هغه ځواب ورکړ ،هو شته دی، هغه (ص) ورته و فرمایل(همداسې که په حلالولاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل یې غسل ته اړکړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړ او خطبه یې واورېدله ،مسجد ته پلی لاړ شي ،امام ته نژدې شي ،خطبه واوري، لغوه بېهوده او بې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د یو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي:هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب او بې ګټې دي مګر . . . او له ښځو سره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداسې نور ډېر روايتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی اومستي ډېراجراوثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځوسره لوبې اوله دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېرثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض اونفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض اونفاس مو مخکې صفحوکې وپېژندل پدې دواړو ناروغيوکې له ښځوسره کوروالی حرام دی،اوکه څوک يې حلال ګڼې کافر دی اوله کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځوکې له ښځوڅخه په لېريوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې:په ځنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتی حائضاًاوامراة فی دبرهااو کاهنافتصدقه بمايقول فقد کفربمانزل علی محمد).

يعنې: چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافرشوپه هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هېڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګڼه نو کافر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعنې: اوپوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځوپه دماغواغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ..) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیدا کړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وايي چې: په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي[1].

۲. له ښځوسره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[1] ابوداود ،ترمذي،نسايي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کار څخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅ له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي.الله(ج) فرمایي: (نِسَآؤُكُمۡ حَرۡثٌ لَّكُمۡ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسو ښځې ستاسو د کروندې ځای دی.

له ښځو سره د نکاح غرض او هدف د نسل پاینښت دی او په دې ډول د نسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمایي: من اتی حائضا او امراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

یعنې: : چاچې له حایضې ښځې اویا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اویا کاهن ته ورغی اودهغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص).

همدا راز فرمایي:ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن[2].

یعنې: الله(ج) دحق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضي الله عنه څخه یواوږد حدیث روایت شویدی چې په وروسته برخه کې یې وایي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمایي:لاینظرالله الی رجل یأ تی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود ،نسایي ،ترمذی، بیهقی اومشکوة.
[2] نسایي.
[3] ترمذی اونسایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ــ د رحمت په سترګه ــ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لوري.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[۱]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا ،چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي .

همدا راز فرمايي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[۲]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وایي چې: ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. داځکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[۳]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکي د زنا حدنه تطبیقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[۴]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې یې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړیدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب ځخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم یې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندواری اوتې ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

[۱] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[۲] ابوداوداومسنداحمد.

[۳] احیاءالعلوم امام غزالی.

[۴] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل اوتي ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ص) به هغه کار چې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمایي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تي رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مورسره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګر دا کار یې حرام نه کړ ځکه چې د ا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقيه ابوليث له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت کوي چې فرمايي: ځوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي اوپکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکيمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه د ښکلو ښځو ليدل ، فحش ، خبرې، دلوخوښځوليدل او . . .) بلکې په رښتياسره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ،نشاط اوخوښۍ سبب دی.

د کوروالي اندازه هر چاته تربل توپير لري د غښتلي اوکمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي (رح) وايي چې: دعادي خلکو (چې د جسم روغتيايي حالت يې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځوکې يوځل کوروالي مناسب دی اوکه ښځه خوښه وي ډېربښت هم پروانلري اود کمزورولپاره په يوه اونۍ يا دوه اونيوکې حتی په درې اونيوکې يوځل کوروالي مناسب دی اوپه کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته داکار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زيان رسوي. دماغ کمزوري کوي، د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. اوځوانانو اوهغه چاته چې صحت يې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتيا ته زيان رسوي ،شهوت ويده کوي اوتيتوي يې کورنی نظام يې خرابوي ځکه چې ښځه هم ميل لري

داهر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم يې کوئ که ډېراوهر وخت کې يې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري يادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لووبې اومستي نارينه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل له خپلو بي‌بيانو سره لوبې کولې دهغوی نازاونخری به يې منلې اوويل به يې:هر څه چې دالله(ج) ذکر نه وي لهوه اولعب اوبېهوده دي مګر . . . اوله ښځو سره لوبې او مستي.

حضرت عايشه(رض) فرمايي چې: (يوې ډلې ښځوژمنه وکړله چې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به يوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېرو له څه شي شکايت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کموالی ،اودا چې مېړه يې ورسره لوبې اومستي نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېرا جرلري.رسول الله(ص) به حتی دحيض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به يې چې له خپلې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغې په تناسلي عضوه به يې ټوټه واچوله بيا به يې چې څه غوښتل هغه به يې کول.[1]

[1] ابوداود اوبيهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم اوما به له لوښي څخه وڅکل بيا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست اوخپله مبارکه خوله به يې پر هغه ځای کېښودله چې مابه ايښې وه او وڅکل به يې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره د رسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې يې په غېږ کې نيولو او ښکلولو ،اوداسې نورو عمليو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سينو (تيونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شيدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنيوالي کې وي اوکه بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ تولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،منبل يې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د ډېراونارينه تـه هم خوند ورکوي او دا دمينې اومحبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دانهايت نژدې والی دی اوکله چې مينه تر دې هم زياته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بيا د روح نژديوالی راشي اوخوله ښکلوي ژبه اوشونډې روي اوکله چې نفس لدې څخه نورهم ډېر نزديکت غوښتنه وکړي نوبيا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقيه ابوليث وايي: د کوروالي له ټولو څخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړو څخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بيا اودس يا غسل وکړي او ويده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عايشې(رض) څخه روايت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځو څخه به يې خپل حاجت پوره کاوه نو په همدې وخت کې به يې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وايي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولی نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وايي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د مياشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[۱]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبايې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[۲]

---

۱ احياء العلوم امام غزالي.
۲ رفاه المسلمين.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه اومېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يوځل اوناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ اوبربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي اوکه جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسي ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي اوخاوند پټ لکه چې يوعصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم داخبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينورواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدى چې دښځوعورت ته کتل يې منع کړلي دي لکه (اذا اتى احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعني : کله چې راتګ کوي يوستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي

.

دې روايت ته نسائي اوبيهقي منکرويلی دی ،همداراز ديوبل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدى چې:کله چې يوستاسوله خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستى دي چې موضوعي يې بللى دى اوددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې دخپلې ښځې عورت اوټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دى چې :ما اورسول الله(ص) به له يوه

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه اوبيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیړه کوله تردي چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[۱]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هېڅ توپیر نشته دی

.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېروکتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او څومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

---

[۱] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پيدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي او له خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یو ځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کار کول غواړي نو غسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یو ځل مو کوروالی وکړاو بیا مو دا کار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمايي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع رضي الله عنه وايي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یو ځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمايي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي اوهغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او اوبه چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.

[۲] احیاء العلوم

[۳] ابوداود اونسائي

[۴] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعريفونه کړيدي مګرجامع اوغوره تعريف يې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امين مشهورپه ابن عابدين ګډ تعريف دی.

د ابن رشد تعريف : هره وطې چې د سيي نکاح يادنکاح دشبهې په اثريا چې له خپلې وينځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګډ تعريف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[2]

---

[1] بداية المجتهد.

[2] الاختيار ،حاشيه ابن عابدين،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البيان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعریف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعریف پر اساس وطې په دبر کې او یا له نورو حیواناتو سره په زنا کې نه حسابېږي ځکه چې د سلیم طبیعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعریف : حنابله وایي چې زنا په قبل یا دبر کې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که د ستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردی ښځې یا نارینه وو ته یې له لاس او ږدو لو څخه منع کړې ده او که بې ځایه ګرځېدل یې ناخوښ ګڼلي دي دا ټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنیتي تدابیر او مخنیوی دی چې اصلي ناروغتیا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لویه اوبې شرمه ګناه کې چې هېڅوک یې له ضرر څخه خلاصېدلی نشي ، ونه لوېږي نو ټولې هغه لارې یې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمایي : (وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

یعنې: زنا ته مه نژدې کېږئ یقینا چې دا بې حیایي او بده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمایي چې زنا خوبښخي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکي وسایلو ته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بد جرم کښې ولوېږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا یات فی الشریعة الاسلامیه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعیل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنا د کبیره لویو ګناهونو له جملې څخه ده له شرک او قتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۲۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۲۸-- ۹۲

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګر په حقه سره او زنا نه کوي او څوک چه دا کار وکړي هغه په ګناه کې پربووت، دوه چنده عذاب به د قیامت په ورځ ورکړل شي او پروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود ﵁ روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال دا چې همده پیدا کړي یې ، ما وویل بیا کومه ده ؟ هغه وویل چه اولاددې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې د همسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ د هلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړیدی .

[1] نیل الاوطار

www.mellitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیقرضي الله عنه دخپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمايل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلې دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودرضي الله عنه وايي چې: کله زنا په يوه سيمه کې ښکاره شي نو الله(ج) يې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لويه ګناه ده يوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجيح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: ﴿قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ﴾ يوسف: ۳۳

يعنی: (ويې ويل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقيامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي: دقيامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سيوري څخه پرته بل سيوری نشته الله(ج) به اوه کسانود دې سيوري تر لاندې ځای ورکړي چې يوبه له دی اوه کسانوڅخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښايسته ښځه يې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی يې په مقابل کې ووايي: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

يعني: يوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسيوري لاندې وي.

---

[1] الطرق الحکميه فی السياسة الشرعية محمد ابن قيم جوزی.

[2] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: زنا او ټولنیز ظلمونه

زنا په لویدیځ ،ختیځ او اروپا کې په عام ډول د عیب خبره ،د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي او څوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی یې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قیده (ولکې) ازادۍ دې ټولنو ته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ ښنه ګڼي د کمونیست ګوند په اساسنامه کې لیکي چې موږ دکورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو.لینن په خپلې یوې وینا کې ویلې دي :موږ دحلالي اوحرامي بچي ترمنځ توپیر له منځه وړل غواړو.

فروید له ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې دکمونېزم اصول دي . دایډز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په میلیونونو وګړي یې له ژوند څخه لاس په سرکړل او س جوته شویده چې دا د مارکس ، لینن ، فروید او. . . ډالۍ اوخدمت (دزنا دازادۍ) نتیجه ده او دپوستکي ډېرې ناروغتیاوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپیدا کېږي.

زنا د ښځې او خاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلو به یارانې کوي لونډان به نیسي ،نسب ګډوډوي،د پلار له لطف او شفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوریو اخته کوي ،لکه بې حیایې چل،دروغ ویل،بدنیتي،خودغرضي ،دخپل غوښتنو غلامي،دخیالاتو پرېشاني،په طبیعت کې دناروا خوندونو داخستلو عادت،بې وفايي او داسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي او په نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراوپلارد طبیعت وارث وي،اودا به د یو مصیبت اویودروند پنډ په څېرپر ټولنه باوري چې نه یې منلوته څوک تیاردي اونه یې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لویول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزانې له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه یې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطی: د نارینه دذکر داخلول دي دښځې په فرج کې.
2 . وطې په صحیحه نکاح او له خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یواځې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو څنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر څني اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموویل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ویل کیږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوڅ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیار اوادارې یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګوابن شویدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمی ،یا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته د اسلام دعوت خپورشوی نه و،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد ورباندې نشته یا داسې وشوچې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[۱] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازی.

[۲] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله او وطی یې کړله او همداسې د ښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې د ثبوت لپاره معمولاً لاندینی درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني (زناکار) په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې د اعتراف ترڅنګ د شاهدانو او قرائنو شته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې د اهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یو صحابيي د رسول الله (ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړ چې بیا رسول الله (ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به د نورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدمو په پرتله ډېر سخته ده شاهدان به د شهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګو داسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي او یا لکه چې سطل (ډولچه) په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زموږ بحث او ږدوي د فقهي په کتابونو کې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا د داسې ښځې حمل چې خاوند یې کوچنی وي او عادتاً ورڅخه حمل نه اخستل کېږي یا د داسې سړي د ښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا د هاغه بالغې ښځې چې د پوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي او د واده یې لا شپږمیاشتې تیرې نه وي نو دا ټولې د زنا نښې او نښانې دي.[۱]

سزاګانې

په دنیا کې د زناکار سزا:

د دې لپاره چې زنا بې شرمه او درنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت د مجرد (بې واده) او متاهل (واده والا) ترمنځ توپیرلري، ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز او تیری څومره زورلري، او مجرد ته لا تراوسه دا غیرت معلوم شوی نه وي نو شارع د دې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو د محصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ: همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي اوکوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ، ازاد اصیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصنې سره نکاح ولري: یعنې چې له محصنې سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړي وي اوجماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچني هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یایې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته اونه ورته محصن ویل کېږي.

داحنافو اومالکیه ووپه نزد دا چې مسلمان هم وي اوکه داټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی اود محصن حد پرې نه تطبیقیږي . خوشوافع اوحنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول اوزنا یې وکړله نو د محصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمرؓ روایت کوي چې رسول الله(ص) یهودی سړی اویهودی ښځه هم په حد کړیدي.[۱]

او دټولو فقهاووپه اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي اوکه له ښځې اوخاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ اوبل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاووترمنځ اختلاف د نظردی حنفي اوحنابله

[۱] کتاب الفقه علی الذاهبالاربعة، بخاري، مسلم، ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې د محصن احکام تطبيقيږي يعني دا رجم کيږي نه، بلکې په درو به وهل کيږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،ميړه وي اوکه ميرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد ﷺ روايت کړې دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغي او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) دريادوم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړې ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې داالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستاشولې اوپه زوې دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انسﷺ سحر وختې ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه څرګنديږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره) عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو د ټولو فقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې ټاکل شویدی. الله(ج) فرمایي: (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

یعنې: زنا کوونکی نارینه اوزنا کوونکې ښځې، ووهئ هریوله دې دواړه څخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولوکې که تاسو یقین لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب او حاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانو څخه.

حضرت عباده بن صامت رضي الله عنه فرمایي: (البکربالبکرجلد ماۃ وتغریب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې اویو کال تبعید دی.

بل د ابوهریره رضي الله عنه اوزیدبن خالد جهني رضي الله عنه هغه روایت چې موږ وړاندې بیان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس رضي الله عنه ټاکلې وه او ویې فرمایل: الرجم للثیب والجلد للبکر.[2]

یعنې په تیګو ویشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي.

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکیان(رح) وایي چې: غیر محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

---

[1] صحاح ستة مګربخاري، نیل اوطاراومسنداحمد.
[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعيدوي خو په کورکې به يې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به يې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهﷺ وايي چې:غير محصن زناکاران دي له دروڅخه وروسته تبعيد شي او دتبعيد مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلايل د ابوهريرهﷺ او زيد بن خالد جهنيﷺ روايت اوبل د عباده بن صامتﷺ روايت دی چې رسول اللهﷺ فرمايي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبيلا ،البکربالبکرجلد مأة وتغريب عام والثيب بالثيب جلد مأة والرجم). [1]

يعني :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اويوکال تبعيد دی اوواده والا ښځې اوسړي لپاره سل درې اوپه تيږ ويشتل دي.

۱. احناف(رح) وايي چې د درو اوتبعيد يوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعيد مناسب ويني نو تبعيد دې يې کړي اوکه ضرورې نه وي نو تبعيد نشته ځکه چې تبعيد په سوره نور کې نشته اودحدبرخه هم نده اودتعزير له بابه دی اوبل داچې په تبعيد کې فتنه ده اودا چې ځينې صحابه و دا کارکړيدی دا دهغوې خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعيد په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسﷺ هم په حد کې تبعيد ياد نکړ.

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تیګو ویشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو روایاتو ثابته ده اوپرته له ځینوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنی........والثیب بالثیب جلدماة والرجم). [1]

یعنې: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تیګو ویشتل دي.

رسول الله(ص) غامدیه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحدیثوټولوکتابونو رانقل کړیده. [2]

رسول الله(ص) یهودي زنا کاران هم په تیګو وویشتل. [3]

د ابوهریرهﷺ اوزید بن خالد جهنیﷺ په روایت کې وویل شول چې رسول الله(ص) انسﷺ ته وویل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم یې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشیخ والشیخة اذا زنیافارجموهما البتة نکالا من الله. [4]

یعنې:ٍواده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خوا څخه.

---

[1] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونیل الاوطار.

[2] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسايي.

[3] متفق علیه

[4] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايي:لايحل دم امرء مسلم الا باحدى الثلاث الثيب زانى.[١]

يعني: نده روا وينه تویول دهېڅ مسلمان سړي مګرپه يود درېيوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فى كتاب الله على من زنى اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوكان الحمل اوالاعتراف).[٢]

يعني :يقيناً رجم د الله تعالى په کتاب کې حق دى په هغه چا چې زنا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو ښځه کله چې نښې پيدا شي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مګر تنها حنابله وايي چې :په لومړی ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې:رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[٣]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېردرد وکړي يا بېخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي ټولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

---

[١] متفق عليه.

[٢] متفق عليه.

[٣] كتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي یې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به یې په دُره نه وهي بلکې په ناسته به په دُره وهي او که څوک رجم کوي نو په برابرو تیګو به یې ولي چې نه ډېرې غټې وي او نه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکلیف ډېر شي او نه داسې چې سمدستي مړشي او خلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې دیوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولو حکم وکړ هغه هم دعبرت لپاره.

نه به یې په توري یاټوپک یا تمانچې وژني او نه په چاقو یابرچې په تیرو ویشتلو کې بنایي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک او تمانچې یا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس یې له لاسه وځي چې شریعت دهغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا یې په اعتراف ثابته شوې وي یعني: که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاو قاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي او خلکو څو تیګي وویشت او بیا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نو رجم یې ساقطېږي او څوک یې دوژلو حق نلري نو که داسې څوک په ټوپک یا . . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

او په تیګو به یې پر مخ نه ولي سرې ته به کنده نه وباسي او نه به یې تړي او ښځو ته به ترنامه کنده وباسي او جامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت یې ښکاره نشي. او که چېرې حامله وه نو هم په درو کې او هم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي او که نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: ځوک په زنا مجبورل

دزوراندازدادی چې ځوک یې په وژلو ،په وهلویا دکوم غړي په پرې کولوتهدیدکړي ،اوکه ځوک چاپه وهلو وېرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې ځوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلویادکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شوچې هرومروبه زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اوداپوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نوکه په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح)په نزد په حدکېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وايي چې: که پاچايې هم مجبورکړي نوبیاهم حدپرې شته دی.

جمهورفقهاء مالکیان ،شوافع،حنابله ،او صاحبان(رح) وايي چې که ځوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]

اوپه یو روایت کې له حنابله ووخخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]

دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا ځوک په کفرمجبورکړاوله وېرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة

[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خویې کفرنه دی منلی اونه یې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ایمان اوعقیده کې ناچاري، مجبورتیا او زورتر نظر لاندې نیول شوی نوپه زنا کې خو په طریقه اولی ترنظرلاندی نیول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنیفه(رح) ته منسوب قول وایي چې انتشارپه زورنه راځي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې یوه ښکلې پېغله چې هرډول ښايست،زینت اوښکلایې برابره وي اولوڅه دیوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوایا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به یې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاووپه اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نیول

ځینې فقهاوايي چې: یوهم نه وژل کېږي دلیل یې دسعدبن عباده هغه حدیث دی چې بخاري روایت کړیدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتریخوالی پیدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه یې وژني بیا به وایي چې زنایې کوله ،یابه یې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به یې کورته ننباسي وبه یې وژني او وايي به چې زما له ښځې سره یې زنا کوله.

ځینې صحابه وايي:که هغه یې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتینولي ثابته شي لکه دربنتوني ډاکترنظر،یا پر زنا دمقتول بدشهرت یادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.

[2] فقه السنة

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وايي: که ګواهان يې راوستل چې په زنايې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران: د پاکستان لومړی مفتي مولنا محمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمد ابن جریر طبري (رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل: ابي القاسم محمد بن عمر زمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن: ابي عبدالله محمد بن احمد الانصار القرطبي.

۵. تفسیر القرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمد بن ابي الفداء اسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیر ایات الاحکام: محمد علي صابوني.

۷. صحیح بخاري: ابي عبدالله محمد ابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم: ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه: ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي: ابي عیسی محمد ابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه: ابي عبدالله محمد ابن یزید القزویني.

۱۲. سنن نسائي: ابوعبدالرحمن محمد ابن شعیب بن علي بن بحر النسائي.

۱۳. سنن دارلقطني: عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک: حافظ ابي عبدالله محمد عبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند: امام احمد بن حنبل.

www.melltahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه: علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر: امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۲. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع: علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر: امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. ردالمحتار علی الدر المختار. سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.milltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشيه ابن عابدين:سيد محمدامين المعروف بابن عابدين.

۳۵. الهدايه:شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقايه:مولناعبدالحى لكهنوي.

۳۷. البريقه شرح الطريقه:ابي سعيدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدين ابن حجرالهيتمى.

۴۰. نهايه المحتاج الى شرح المنهاج:شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.

۴۲. الوجيز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الى معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربيني الخطيب.

۴۵. حاشية الباجوري:شيخ ابراهيم الباجوري.

۴۶. الميزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي على مختصرخليل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدایه المجتهد ونهایة ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .
۵۰. شرح الکبیرعلی متن المقنع:شمس الدین ابو الفرج عبد الرحمن.
۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.
۵۲. کشاف القناع علي متن لاقناع:شیخ منصورابن یونس ابن ادریس.
۵۳. غایة المنتهی :شیخ مرعي بن الکرمي الحنبلي.
۵۴. زادالمعادفی هدی خیرالعباد :محمد ابن ابي بکرابن قیم الجوزي.
۵۵. فتاوی ابن تیمیه :امام ابن تیمیه.
۵۶. احیاءعلوم الدین:امام ابی حامد الغزالي.
۵۷. کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة:عبدالرحمن جزیري.
۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دکتور وهبة الزحیلي.
۵۹. فقه السنه:سید السابق.
۶۰. زادالمستنقع:شرف الدین موسی بن احمد المقدسي.
۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبدالرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.
۶۲. اللباس والزینة فی الشریعة الاسلامیة:محمد عبدالعزیزعمرو.
۶۳. الانکحة الفاسده :عبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة لامدل.
۶۴. النکاح والقضایاالمتعلقه به:دکتوراحمد الحصري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية:محمد محى الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فى الشريعة الاسلاميه:دكتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. كشف الاسرار:ايت الله خميني:

۶۸. كاشف الغطاء:محمد حسين الكاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمكارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحكمىة فى السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بكرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دكتور عبداكريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بكرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داكترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمين:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سيد ابولاعلی مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحياة الاجتماعيه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شيخ محمدناصرالدين الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفی الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فی الاسلام:عبدالقادرشبية الحمد.

۸۶. المراة فی القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بين البيت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضيه تحديدالنسل فی الشريعه الاسلاميه:ام کلثوم يحيی مصطفی الخطيب.

۸۹. تنظيم النسل وموقف الشريعة الاسلاميه:دکتورعبدالله ابن عبدالحسن الطريقي.

۹۰. کشف الحقايق :عبدالعزيزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضی مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library